

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Potential and Requirement of Local Administration Authorities
in Tourism Planning and Implement

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุกกลิน อุนวิจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเดช มุงเมือง

นายเนรมิตร จิตรรักษา

นายเสริฐ ไชยานันตา

สำนักงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สิงหาคม 2549

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Potential and Requirement of Local Administration Authorities
in Tourism Planning and Implement

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกลีน อุนวิจิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเดช มุงเมือง

นายเนรมิตร จิตรรักษา

เชียงราย

นายเสริฐ ไชยานันตา

สังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและ

นันทนาการจังหวัด

สนับสนุนโดยสำนักงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สิงหาคม 2549

(ความเห็นในรายงานผลการวิจัยเป็นของผู้วิจัย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

การศึกษานี้เกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มของสำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน กองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ การทำวิจัยและการหนุนเสริมด้านความรู้และเทคนิคการวิจัยที่จำเป็นให้แก่นักวิจัยในโครงการ ทำให้โครงการวิจัยเรื่องนี้ดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นตามกำหนดเวลา ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ นิโบล นิมกัรรัตน์ที่ให้คำปรึกษาและตรวจเครื่องมือวิจัย นอกจากนี้โครงการวิจัยยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายที่ได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวตามสมควร หากมีข้อบกพร่องใดๆในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยยินดีรับข้อเสนอแนะที่อาจจะมีทุกประการ

คณะผู้ทำวิจัย

20 สิงหาคม 2549

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทบาทของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2540 เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรมีสิทธิในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นนั้นเนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ที่เกิดขึ้นไม่นานแต่มีภารกิจหลายด้านและนับวันภารกิจต่างๆมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในขณะที่องค์กรเองยังมีปัญหาในด้านศักยภาพการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาบทบาทและความต้องการในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัด เชียงราย
3. เพื่อแสวงหาแนวทางการวางแผนจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

ประเด็นศึกษา

ศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

พื้นที่ศึกษา

ศึกษาในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล และเทศบาลนครเชียงราย จำนวน 144 หน่วยงาน

ประชากร

ได้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นระดับสูง ระดับกลางและระดับล่างขององค์การบริหารส่วนตำบล

เทศบาลตำบล เทศบาลนคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนแห่งละ 3 คน รวมจำนวน 432 คน

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆมาเป็นแนวทางในการศึกษาคือ

1. แนวคิดและปรัชญาการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. ทฤษฎีการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
5. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการต่างๆ คือ

1. การศึกษาเอกสาร เช่นศึกษาแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อกฎหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
3. การจัดเวทีสนทนา
4. การสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับเพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นและการสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลตามประเด็นวิจัย

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยทางคณิตศาสตร์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi-Square (χ^2) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบการอธิบาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนในทุกด้าน โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านที่มีความพร้อมรองลงมาคือด้านเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่นๆ

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีศักยภาพระดับปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของผู้นำ ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่นๆพบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ด้านบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวม อปท.มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยอปท.ส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว อปท.วางบทบาทของตนเองเป็นผู้ประสานงาน ดังนั้นบทบาทในการบริหารจัดการน้อยในการบริการทางการท่องเที่ยว เช่นการจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ จึงมีอยู่น้อย

ด้านความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคือผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม/ชมรมต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้ำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวัง จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุดโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด วิธีบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาแสดงถึงการขาดแผนพัฒนาเพราะความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นความต้องการในระยะปีแรกเกือบทุกรายการ และ

เรื่องที่มีมีความต้องการมากเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กรขนาดใหญ่เช่น อบจ. / เทศบาล กับองค์กรบริหารส่วนตำบล เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่าง และเปรียบเทียบตามลักษณะประชากรพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารอปท. แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน

โดยสรุปศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอปท.เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. แผน/ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
2. กฎหมายที่ควบคุมการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนมีน้อย รวมถึงการขาดเครือข่ายทางการท่องเที่ยว
4. ภาคประชาชนยังมีส่วนร่วมไม่เต็มที่
5. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ความรู้ด้านการท่องเที่ยวของผู้นำ ของบุคลากรและของประชาชนมีจำกัด
7. ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภายในและภายนอก

แนวทางในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงรายในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพภายในองค์กรท้องถิ่นโดยเฉพาะการปรับด้านโครงสร้างองค์กร การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ชื่อเรื่องการวิจัย ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกิ้น อุนวิจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเดช มุงเมือง
นายเนรมิต จิตรรักษา
นายเสริฐ ไชยานันตา

แหล่งทุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาทและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว

วิธีการที่ใช้ศึกษาได้แก่การสำรวจเอกสาร การสัมภาษณ์และการจัดเวทีสนทนา และใช้แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในจังหวัดเชียงรายจำนวน 144 หน่วยงานจำนวน 432 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า S.D. และทดสอบค่าความแตกต่างโดยใช้ค่า Chi-Square

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนในทุกด้าน โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านที่มีความพร้อมรองลงมาคือด้านเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่นๆ

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับน้อย มีศักยภาพระดับปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว-

เที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของผู้ว่า ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่นๆ พบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ด้านบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว บทบาทที่มีอยู่ระดับน้อยคือการบริการทางการท่องเที่ยว เช่นการจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ

ด้านความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคือผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม/ชมรมต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้ำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวังๆ จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุดโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด วิธีบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารในรูปแบบกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นความต้องการในระยะปีแรก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพ บทบาทและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กรขนาดใหญ่เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล กับ องค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่างพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน

Abstract

This survey research aims to assess the potential, the role and the requirements of local administration authorities in planning and implementing tourism.

The methods used include documentary reviews, interviews, and group discussions. Responses to questionnaires from 432 executives of 144 local administration authorities in Chiangrai Province were analyzed by using frequency, percentage, average, standard deviation and Chi-Square test.

It is concluded that, in terms of planning, the organizations have potential in all aspects with the highest potential in structure, laws and strategies, budgeting, and leadership, followed by potential in networking and other supports.

In terms of tourism management, the organizations have lower potential. They have moderate potential in four aspects, including leaders' vision of tourism, preparedness of organization's personnel in working with communities and cooperating with people's in community development. Their potential in other aspects are in the lower and lowest ranges.

In terms of their roles in tourism management, it is found that they cover all aspects of tourism management but in a limited way. The organizations have most role in managing natural, and cultural tourist places and organizing tourism activities. The organizations have the least role in managing tourist service such as transport and other services.

In terms of the requirement for tourism planning and strategy, the organizations need to develop local people and conservation the most.

Among the participatory strategies, the organizations weigh people participation over leaders and groups/clubs. The organizations expect support from the governmental agencies the most, especially the Tourism Authority of Thailand and Provincial Recreation,

Sports and Tourism Center. The management system favoured the most is a joint committee, especially in the early years.

A comparison of responses from different scales of the organizations including the provincial/ municipal/ tambon levels show that there is no significant difference. A comparison of responses from different levels of respondents including high, middle and low level executives has no significant difference.

ญ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	หลักการและเหตุผล	1
	วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
	คำถามการวิจัย	3
	ขอบเขตวิจัย	3
	ข้อตกลงเบื้องต้น	4
	ผลประโยชน์ของการวิจัย	4
	นิยามศัพท์	4
2	การทบทวนวรรณกรรม	
	แนวคิดและปรัชญาการพัฒนาการท่องเที่ยว	7
	ทฤษฎีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	9
	การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม	11
	ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย	13
	บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	19
3	ระเบียบวิธีวิจัย	
	ขอบเขตวิจัย	32
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	34
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
	การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35

บทที่		หน้า
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	36
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้น	36
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	39
	ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม	39
	ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	42
	บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	47
	ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ	
	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
	เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กร	
	ปกครองส่วนท้องถิ่นตามสถานะขององค์กร	56
	เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กร	
	ปกครองส่วนท้องถิ่นตามระดับบริหาร	60
	เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กร	
	ปกครองส่วนท้องถิ่นตามลักษณะประชากร	65
	การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทีสนทนาและการสัมภาษณ์	76
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	80
	สรุปผลการวิจัย	80
	อภิปรายผล	81
	ข้อเสนอแนะ	83
	เอกสารอ้างอิง	84
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก แบบสำรวจศักยภาพและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวฯ	90
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามโครงการวิจัย	100
	ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม	109
	ภาคผนวก ง รายชื่อหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ	39
4.1	ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอายุ	39
4.3	ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา	40
4.4	ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับบริหาร	40
4.5	ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหารแต่ละระดับ	41
4.6	ศักยภาพในการวางแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	42
4.7	ระดับศักยภาพในการวางแผนจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	45
4.8	ความเห็นต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยว	47
4.9	บทบาทการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	48
4.10	บทบาทของฝ่ายการเมืองและฝ่ายการปกครองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	50
4.11	ระดับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว	51
4.12	วัตถุประสงค์ในการวางแผนพัฒนาจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
4.13	ผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
4.14	การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	53
4.15	วิธีบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	53
4.16	ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	54
4.17	ความต้องการหน่วยงานร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	54
4.18	ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 5 ปี	55

ตารางที่	หน้า
4.19 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตาม สถานะขององค์กร	57
4.20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทบริหารจัดการท่องเที่ยวของอปท. เปรียบเทียบตามสถานะขององค์กร	59
4.21 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับผู้บริหาร	60
4.22 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเทียบตามระดับบริหาร	63
4.23 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามเพศของผู้บริหาร	65
4.24 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามอายุของผู้บริหาร	67
4.25 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา ของผู้บริหาร	69
4.26 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเทียบตามเพศของผู้บริหาร	71
4.27 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเทียบตามอายุของผู้บริหาร	73
4.28 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร	74

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมาแม้จะก่อให้เกิดผลดีในด้านการขยายตัวของการท่องเที่ยวระหว่างปี พ.ศ. 2534 และปี พ.ศ. 2545 เพิ่มขึ้นเท่าตัวมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 583,290 คนเป็น 1,082,056 คน และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นและรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มจาก 4,771.50 ล้านบาทเป็น 8,551.67 ล้านบาทในระยะเดียวกัน แม้ว่าการท่องเที่ยวจะแสดงผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านดีแต่การศึกษาหลายเรื่องแสดงถึงผลกระทบทางลบอย่างรุนแรงทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมต่อชุมชนในภาคเหนือ (Dearden, 1996: Baukhlee, 2003: Forsyth, 1995: Phusurinkham, 2002: Toyota, 1996: ชัยนต์ วัฒนภุติ, 2538: เตือนใจ ดีเทศน์, 2530)

จังหวัดเชียงรายเป็นเมืองชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่าและลาวและอยู่ไม่ไกลจากประเทศจีนตอนใต้ มีการลงนามเป็นบ้านพี่เมืองน้องกับเมืองเชียงรุ่งตั้งแต่ ปี 2541 (เชียงราย, 2541: นครเชียงราย, 2541) นอกจากนี้ภายใต้ความร่วมมือตามโครงการพัฒนาในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงตอนบน (GSM) ทำให้เกิดโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงขึ้นหลายโครงการ เช่น การสร้างท่าเรือน้ำลึกเชียงแสน และนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ จากผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้รัฐบาลหันมาสนใจและสนับสนุนการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ และจังหวัดเชียงรายก็เป็นจังหวัดหนึ่งใน 22 จังหวัดของประเทศไทยที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเป็นอันดับต้นๆ (มติชน, 2547) จึงมีแนวโน้มว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริมเพิ่มขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน

ปัจจุบันมีโครงการทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายหลายโครงการ เช่น โครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ และโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง จึงเกิดเป็นประเด็นการพัฒนาต่อไปว่าแนวทางการบริหารจัดการและกลไกการบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนควรจะเป็นเช่นไร ซึ่งจุดอ่อนด้านโครงสร้างของการท่องเที่ยวของประเทศและจังหวัดเชียงรายประการหนึ่งก็คือขาดความเป็นเอกภาพขององค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีลักษณะดังที่ ศาสตราจารย์

ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช กล่าวว่าภาพรวมของการพัฒนาในระยะสามสิบปีที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดการเกินดุลทางด้านกรมีส่วน่วมในการพัฒนามากเกินไปของภาครัฐและภาค (ธุรกิจ) เอกชน ในขณะที่ภาคประชาชนเป็นฝ่ายขาดดุล ทางด้านการมีส่วน่วมในการพัฒนามาโดยตลอดเพราะภาครัฐมิได้ถือว่าภาคประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา จึงต้องมีการปรับดุลของการมีส่วน่วมในยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ โดยมีแนวทางและมาตรการที่เป็นระบบชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ (ททท., 2543, ปกหลัง)

บทบาทของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเป็นเจ้าของทรัพยากรมีสิทธิในการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเนื่องจากเป็นองค์กรใหม่ที่เกิดขึ้นไม่นาน แต่มีภารกิจหลายด้านและนับวันภารกิจต่างๆมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในขณะที่องค์กรเองยังมีปัญหาในด้านศักยภาพการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับโลกทัศน์และบทบาทของตนให้ครอบคลุมทุกด้าน (ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์, 2547, 3) รวมทั้งเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

แม้ว่าการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วน่วมเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกอีกแบบหนึ่ง ที่สอดคล้องกับแนวความคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนแต่การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาตามสถานการณ์ จากการศึกษากระบวนการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวที่จังหวัดเชียงรายจ้างบริษัท Act Consultant จัดทำขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2530 และ แผนแม่บทที่จัดทำโดยภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อปีพ.ศ. 2541 พบว่าแผนพัฒนาดังกล่าวขาดการมีส่วน่วมของชุมชนท้องถิ่นและไม่เป็นที่ทราบกันแพร่หลายในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายเป็นการพัฒนาแบบแยกส่วนและขาดการมีส่วน่วมของท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้สถิติทางการท่องเที่ยวที่ใช้อยู่ก็ไม่ตรงกับความเป็นจริงจึงส่งผลกระทบต่อ การนำข้อมูลไปวิเคราะห์เชิงวิชาการเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาอย่างถูกต้องและเป็นระบบ รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อเรื่องงบประมาณที่จะมีการวางแผนสำหรับจัดสรรลงไปในพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยวด้วย (ประชาชาติธุรกิจ, 2549, 29)

โครงการวิจัยเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมุ่งศึกษาไปที่หน่วยงานระดับท้องถิ่นที่เป็นผู้ดูแลทรัพยากรและ

มีอำนาจวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ เพื่อสำรวจศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดเชียงรายในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว เพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการและกลไกการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2.2 เพื่อศึกษาบทบาทและความต้องการในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
- 1.2.3 เพื่อแสวงหาแนวทางการวางแผนจัดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของจังหวัดเชียงราย

1.3 คำถามการวิจัย

- 1.3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
- 1.3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
- 1.3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร

1.4 ขอบเขตวิจัย

1.4.1 ขอบเขตประเด็นศึกษา

ศึกษาศักยภาพ บทบาท และความต้องการในการพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย

1.4.2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ศึกษาในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายทุกหน่วยงาน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล และเทศบาลนครเชียงราย

1.4.3 ขอบเขตประชากร

ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล และ เทศบาลนครเชียงราย

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจในงานวิจัยฉบับนี้เป็นข้อมูลที่ศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงรายทุกหน่วยงานโดยนำเสนอเป็นภาพรวม ซึ่งพื้นที่บางแห่งเป็นพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวและผู้นำไม่สนใจพัฒนาการท่องเที่ยว

1.6 ประโยชน์ของการวิจัย

1.6.1 มีข้อมูลระดับท้องถิ่นเพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด

1.6.2 ทราบศักยภาพและความต้องการในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และกลไกการวางแผนจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.6.3 ได้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1.7 นิยามศัพท์

1.7.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

1.7.2 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถในการกำหนดแผนงานและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ได้ตามความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยแผนงานและกิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด/ภูมิภาค เปิดโอกาสให้ภาคีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้กลไกทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.3 ยุทธศาสตร์

หมายถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของกระทรวงท่องเที่ยวฯ ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย และยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น

1.7.4 ภาคี

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว

1.7.5 กลไกการพัฒนา

หมายถึงกระบวนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่เป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางไว้

1.7.6 ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าประสงค์ รูปแบบบริหารจัดการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากร กิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญที่มีอยู่ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

1.7.7 ศักยภาพด้านการวางแผนพัฒนากลไกการจัดการการท่องเที่ยว

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถในการกำหนดแผนงานและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้ตามความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยแผนงานและกิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัด/ภูมิภาค เปิดโอกาสให้ภาคีต่างๆเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้กลไกทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดศักยภาพได้แก่

- 1) ศักยภาพขององค์กร หมายถึงการมีคณะบุคลากรเป็นฝ่ายในองค์กรรองรับงาน และมีผู้นำการพัฒนาการท่องเที่ยวในองค์กร มีการการแสดงผลบทบาทในการดำเนินงาน บรรยากาศในการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย มีกฎระเบียบที่เอื้อให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นทำงานได้โดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำจากอิทธิพลภายนอก
- 2) ศักยภาพด้านความรู้ ได้แก่ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว หรือมีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวพอเพียง เป็นศักยภาพด้านการรับรู้เข้าใจสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว การรับทราบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดและของกลุ่มลุ่มล้าหนา
- 2) ศักยภาพด้านการระดมทรัพยากร ทั้งจำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ทำงาน และงบประมาณความร่วมมือจากประชาชนและองค์กรภายนอก

1.7.8 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบครบทั้งด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และ ด้านกิจกรรม เน้นการศึกษาหาความรู้และการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.7.9 การท่องเที่ยวเดินป่า เป็นการท่องเที่ยวเดินป่าทั่วไปในรูปแบบเดิม ไม่มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมือนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.7.10 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวเพื่อหาความเพลิดเพลินจากการชม ล้ม
ลอง หรือหาความรู้จากผลผลิตทางการเกษตร ไม่มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมือนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและปรัชญาการพัฒนากการท่องเที่ยว
2. ทฤษฎีการพัฒนากการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย
5. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนากการท่องเที่ยว

2.1 แนวคิดและปรัชญาการพัฒนากการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว มีความหมายและความสำคัญต่อประเทศชาติและคนในชุมชนหลายประการ เช่นด้านเศรษฐกิจคือการมีงานทำและการเพิ่มรายได้ การรักษาเอกลักษณ์ การรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากลุ่มพลังที่มีอยู่ให้เข้มแข็ง การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับคนแปลกหน้า การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรม การศึกษาหาความรู้ใหม่ การเชิดชูภูมิปัญญาชาวบ้าน ฯลฯ เป็นต้น

แนวคิดและปรัชญาในการพัฒนากการท่องเที่ยวสอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจ แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกันคือ (ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์, 2542)

2.1.1 กลุ่มทฤษฎีพัฒนาการสมัยใหม่ แนวคิดนี้เชื่อว่าการเจริญเติบโตเกิดขึ้นที่ใดก็จะส่งผลต่อไปยังท้องที่ที่อยู่โดยรอบ (trickledown effect) กลยุทธ์การพัฒนาแบบไม่สมดุลจึงถูกนำมาใช้และเร่งการพัฒนาในสาขาที่มีศักยภาพเช่นเร่งสร้างโรงแรม เร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยหวังว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเข้าไปมากขึ้นจะกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของส่วนอื่นๆและทำให้ชนบทเจริญเติบโต แนวความคิดนี้ถูกวิจารณ์เป็นแนวคิดแบบทุนนิยมตะวันตกที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของแต่ละประเทศ หลังจากการพัฒนาผ่านไประยะหนึ่งพบว่าผลกระทบที่คาดหวังจะให้เกิดไม่เป็นไปตามคาด (Brohman, 1996)

2.1.2 กลุ่มทฤษฎีการพึ่งพา กลุ่มนี้มีความเชื่อในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างสังคมที่ไม่เสมอภาคมีการเอาเปรียบจากประเทศที่พัฒนาแล้ว การท่องเที่ยวระหว่างประเทศก็เป็นแนวทางหนึ่งของการเอาเปรียบดังกล่าว ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องการเผชิญหน้าของประเทศที่ร่ำรวยกับประเทศยากจน นักทฤษฎีจึงแนะนำให้พัฒนาตลาดภายในประเทศขึ้นมา สร้างกำแพงคุ้มครองและปฏิรูปสังคม ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอแนะให้ลดการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ลดการลงทุนจากภายนอก และส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศแทน และเน้นธุรกิจขนาดเล็กที่คนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของ แนวความคิดนี้ขัดแย้งกลับกลุ่มแรกที่ทำให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกและถูกวิจารณ์ว่ามองโลกในแง่ร้ายมากเกินไป

2.1.3 กลุ่มนีโอคลาสสิก สืบเนื่องจากวิกฤตทางเศรษฐกิจในทศวรรษ 1970 และ 1980 และ วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชียปี 1997 องค์การระหว่างประเทศต่างๆ เช่นองค์การสหประชาชาติ และธนาคารโลกจึงหันมาส่งเสริมบทบาทการสะสมทุนของภาคเอกชนเป็นหลัก เน้นกลไกตลาดเสรี การแปรรูปรัฐวิสาหกิจและชักชวนนักลงทุนจากต่างประเทศโดยรัฐเข้าไปมีบทบาทน้อยที่สุด อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็พัฒนาไปตามแนวทางนี้ แต่ทฤษฎีนี้ก็ถูกวิจารณ์ว่าการพัฒนาเช่นนี้จะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมทั้งในแง่การกระจายรายได้ ความขัดแย้งระหว่างคนรวยกับคนจน และความขัดแย้งระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนท้องถิ่น (DeKadt, 1978; Lea, 1988)

2.1.4 กลุ่มทฤษฎีพัฒนาบนทางเลือกใหม่ กลุ่มนี้เห็นว่าทฤษฎี 3 กลุ่มข้างต้นไม่เกิดบรรลุปเป้าหมายของการพัฒนา จึงมองหาทางเลือกใหม่ที่น่าไปสู่การอนุรักษ์และสอดคล้องกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการพัฒนาที่ถูกต้องควรเริ่มจากการทำให้ทุกคนมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย น้ำ สุขภาพอนามัย และการศึกษา การพัฒนาจะต้องเริ่มจากระดับล่างสุด หรือรากหญ้า (a grassroots perspective) ที่เน้นให้คนในท้องถิ่นสามารถตัดสินใจกำหนดแนวทางของตนเองและจะต้องพัฒนาอย่างยั่งยืน ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวในแนวนี้จึงเน้นที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเพื่อการเกษตร การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา การท่องเที่ยวของกลุ่มเพื่อนธรรมชาติ ฯลฯ เป็นต้น

2.2 ทฤษฎีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนใน อนาคตซึ่งเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเน้นการสร้างความยั่งยืนให้แก่ภาคธุรกิจท่องเที่ยว แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอาจผนวกรวมไว้กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจทั่วไปหรือเป็นแยกออกมา เป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นเอกเทศก็ได้ ระยะเวลาของแผนพัฒนาอาจเป็นแผนระยะยาว 10-20 ปี หรือแผนระยะปานกลาง 5ปี ก็ได้ แต่ในระหว่างแผนดังกล่าวจะต้องมีการทบทวนและปรับปรุง แผนอยู่เสมอ แนวคิดการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีหลายแบบซึ่งแต่ละแบบมีความแตกต่างกัน ดังนี้ (Inskip, 1998, 42-43)

- 2.2.1 การวางแผนแบบต่อเนื่องและยืดหยุ่น (Continuous and flexible approach) เป็นแผนที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนแผนตามสถานการณ์ โดยที่แผนในระยะสั้นมีประเด็นที่ชัดเจน ส่วนแผนระยะยาวเป็นแผนกว้างๆและนำไปปรับเป็นแผนเฉพาะเจาะจงในระยะต่อไป
- 2.2.2 การวางแผนแบบพัฒนาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทุกด้าน (Comprehensive approach) เป็นแผนพัฒนาแบบองค์รวม (holistic) ที่รวมเอาประเด็นต่างๆทางการท่องเที่ยวมาไว้ในแผน เช่นองค์ประกอบต่างๆที่แสดงระบบของการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและการบริการ การคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคและสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดย Reid (2003, 236) เสนอว่าการวางแผนแบบนี้เป็นการพัฒนาที่ไม่ได้คำนึงถึงกำไรทางธุรกิจอย่างเดียวแต่ยังเป็นการพัฒนามาจากประชาชนในระดับล่างซึ่งชุมชนท้องถิ่นจะสามารถควบคุมการท่องเที่ยวได้โดยไม่ละเลยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภายนอก
- 2.2.3 การวางแผนแบบบูรณาการ (Integrated approach) โดยการท่องเที่ยวได้บูรณาการเข้ากับแผนและนโยบายการพัฒนาหลัก แผนพัฒนาระดับท้องถิ่นต้องบูรณาการกับนโยบายและแผนระดับชาติและระดับภูมิภาคตามลำดับ
- 2.2.4 การวางแผนโดยเน้นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (Environmental and sustainable approach) เป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความอ่อนไหวของสิ่งแวดล้อมว่าจะไม่สร้างผลเสียให้แก่สิ่งแวดล้อมและสังคม ในแผนประกอบด้วยประเด็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม การบำรุงรักษาและปรับปรุง คุณภาพของสิ่งแวดล้อม

ล้อมโดยรวม การกระจายประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางในสังคมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความยั่งยืน

- 2.2.5 การวางแผนโดยชุมชนมีส่วนร่วม (Community-based approach) เป็นแผนที่มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากที่สุด ผลประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชนรวมถึงชนกลุ่มน้อยและผู้ด้อยโอกาส
- 2.2.6 การวางแผนที่เน้นเทคนิคการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (Implementable approach) การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่มีการวางแผนไว้แล้ว แผนเช่นนี้จะเน้นเทคนิควิธีดำเนินการที่สามารถนำมาใช้ได้จริงในการพัฒนาตลอดทั้งกระบวนการ แผนต้องสามารถประยุกต์เข้ากับยุคสมัยและความคิดใหม่ๆของการพัฒนา การวางแผนแบบนี้จะต้องสอดคล้องกับของวัตถุประสงค์และนโยบายทางการเมืองที่เป็นอยู่จริงขณะนั้นด้วย
- 2.2.7 การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning approach) แผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนที่เน้นประเด็นและผลลัพธ์ที่จำเพาะเจาะจงเหมาะสมในการนำไปใช้กับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว เป็นการพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติและวิธีการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอน แผนแบบนี้ไม่รวมเอาแผนโครงการปฏิบัติระยะสั้นและเทคนิคการดำเนินงานระยะปานกลางมารวมไว้ด้วยกันทุกอย่างเหมือนกับแผนระยะยาว

ดังนี้

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมประกอบของการวางแผนการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึง

1. ตลาดการท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยว
2. สิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยว
3. ที่พัก
4. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ
5. การคมนาคมขนส่ง
6. สาธารณูปโภค
7. องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

กระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีขั้นตอนสำคัญดังนี้ คือ

1. การเตรียมการ/การศึกษาเบื้องต้น
2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนา

3. การสำรวจและประเมิน
4. การวิเคราะห์/สังเคราะห์
5. การกำหนดนโยบายและวางแผน
6. การให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
7. การดำเนินงานตามแผน

ในทางสังคมศาสตร์แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวต่างจากแนวคิดทางธุรกิจ Reid (2003) สรุปการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวมีเป้าหมายหลักสองทางคือ เพื่อจัดการกับความเปลี่ยนแปลง กับเพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งแต่ละแนวทางจำเป็นต้องเลือกนำเอาทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ มาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว *

2.3 การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ ทางการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาแบบยั่งยืน (Cernia, 1991, 1994a; Chamber, 1991, 1992, 1997; McGee, 2002; Oakley and Marsden, 1985; Oakley *et. al*, 1991; Uphoff, 1991). เนื่องจากการมีส่วนร่วมนอกจากเป็นการบอกถึงอำนาจ ที่มีอยู่แล้ว (Painter, 1992 cited in Pearce *et al.*, 1996) ยังจะช่วยพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ด้วย (Oakley *et al.*, 1991), การมีส่วนร่วมอาจแบ่งได้ 3 ระดับใหญ่ๆ คือการมีส่วนร่วมเทียม (pseudo participation) การมีส่วนร่วมเป็นบางส่วน (partial participation) และการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ (full participation) ซึ่ง Pretty and Hine (1999 cited in Mowforth & Munt, 2003, 215) ได้เสนอว่าการมีส่วนร่วมนอกจากเกี่ยวกับการใช้อำนาจและการควบคุมแล้ว การให้คำปรึกษา การให้เงินสนับสนุน การเป็นส่วนหนึ่งของคณะทำงาน และเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งเป็นการขับเคลื่อนด้วยตัวเองและมีความต่อเนื่องนั้นไม่ใช่การมีส่วนร่วมแบบตั้งรับหรือแบบผู้รอคอย (passive participation)

คำว่าความร่วมมือจึงแสดงถึงรูปแบบ (forms) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การเจรจาต่อรองและการคัดค้าน และแสดงถึงวัตถุประสงค์ (goals) ที่สนับสนุนกิจการสาธารณะโดยความสมัครใจ (Paul, 1987 cited in Oakley *et al.* 1991:6), เช่นการตัดสินใจควบคุมดูแลทรัพยากรของสาธารณะ และสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมในรูปแบบของเงินรายได้ การเจริญเติบโต การพึ่งพาตนเองและอื่นๆ โดยไม่ละเลยต่อความคิดเห็นและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน (Schneider and Libercier, 1995)

* ดูเพิ่มเติมจาก Reid, 2003, 124

ภาคีด้านการท่องเที่ยวอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่คือ

1. ภาครัฐ
2. ภาคเอกชน
3. ภาคประชาชน
4. นักท่องเที่ยว

หลักการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

การท่องเที่ยวแบบนี้หมายถึงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นผู้ดำเนินการนับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รักษาสภาพแวดล้อมตลอดจนเกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในชุมชนนั้นๆ

หลักการจัดการ

1. ต้องไม่เกิดผลกระทบด้านลบต่อชุมชนและทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง
2. ต้องมีความยั่งยืนทั้งทรัพยากรท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว
3. ประชาชนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำและร่วมประเมินติดตามผล
4. เป็นการนำรายได้หรือประโยชน์อื่น ๆ มาสู่ชุมชนและเกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
5. ต้องเป็นการให้ประสบการณ์ และ นันทนาการที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ทั้งยังก่อให้เกิดจิตสำนึกในการท่องเที่ยวที่ดีและทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ความเข้าใจในชุมชนท้องถิ่น และ/หรือแหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนท้องถิ่นดูแลจัดการ

ปัจจัยสำคัญในการจัดการ

1. ชุมชนต้องมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านพื้นที่และสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) และสามารถเข้าถึงหรือได้รับความเห็นชอบให้เข้าไปดำเนินการจัดบริการท่องเที่ยวได้
2. ต้องมีตลาดการท่องเที่ยวอยู่แล้วในพื้นที่หรือบริเวณใกล้เคียง หรือมีโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเยือน
3. ชุมชนต้องมีองค์ประกอบรับสำหรับการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน
4. ชุมชนต้องมีทักษะและความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเด็นต่างๆ เช่น การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว การจัดการระบบการเงินการบัญชี การให้บริการที่เกี่ยวข้อง เช่น มัคคุเทศก์ ที่พัก อาหาร การตลาด การประชาสัมพันธ์ และการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ความพร้อมของชุมชน

ความพร้อมในที่นี้จะพิจารณาเป็น 4 ด้านดังนี้

1. **ความพร้อมด้านสถานที่** ได้แก่ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน รถ เรือ สถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเปิดชมได้ตลอดปี หรือเป็นบางช่วง แหล่งท่องเที่ยวสมบูรณ์ดีแล้วหรือว่าต้องปรับปรุงอีกแค่ไหน สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เต็มที่กี่คนต่อครั้ง บ่อยแค่ไหน
2. **ความพร้อมด้านคณะทำงาน** ชุมชนมีกลุ่มคนที่สนใจจัดการท่องเที่ยวอย่างจริงจังหรือไม่ ใครบ้าง สมาชิกคือใคร มาจากไหน มีความถนัดในเรื่องใด
3. **ความพร้อมด้านการจัดการ** คณะทำงานควรมีความรู้ในเรื่องการจัดการต่อไป คือ จัดการในเรื่องการประชาสัมพันธ์และตลาด การเงิน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดการที่พัก อาหาร และการนำเที่ยว การขายของที่ระลึก กฎกติกาในการทำงานร่วมกัน
4. **ความพร้อมของชุมชนในการต้อนรับนักท่องเที่ยว**
ความต้องการจัดการท่องเที่ยวเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่หรือคนส่วนน้อยในชุมชน ข้อนี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดที่จะต้องสร้างขึ้นมาก่อน เพราะถ้ามีความพร้อมในทุกข้อที่กล่าวมาข้างต้นแต่คนในหมู่บ้านไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยกับการจัดท่องเที่ยวก็ยากที่จะทำสำเร็จและจะกลายเป็นปัญหากับผู้ทำงานและกับนักท่องเที่ยวเองที่ไม่ได้รับการต้อนรับที่ดี

2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

2.4.1 ศักยภาพโอกาสและข้อจำกัดของการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีชื่อเสียงโด่งดังมาตั้งแต่อดีตในฐานะเป็นเมืองประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองเชียงแสนที่เป็นเมืองที่มีเรื่องราวความเป็นมาชัดเจน เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ชาติไทย จากรูปแบบของศิลปกรรม สถาปัตยกรรมของกำแพงเมือง คูเมือง และป้อมประตูเมือง รวมถึงโบราณสถานที่พบอยู่ทั่วไป และนอกตัวเมืองกว่า 150 แห่ง และเป็นเมืองเดียวของภาคเหนือตอนบนที่ยังปรากฏหลักฐานทางด้านกายภาพเมือง และเอกสารอ้างอิงที่สมบูรณ์ที่สุดในขณะนี้ (ทัศนะ โดยอาษา, 2548) มีชนเผ่าหลากหลายมาอยู่รวมกันมากที่สุดกว่า 30 ชนเผ่า (บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, 2493) ดังนั้น เชียงรายจึงเป็นแหล่งรวมของเรื่องราว วัฒนธรรมประเพณี ที่หลากหลาย เป็นที่น่าสนใจของผู้ที่ได้มาเยี่ยมเยือน ด้านภูมิศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติก็เป็นที่ยอมรับกันว่า เชียงรายเป็นเมืองที่มีอากาศดี เป็นอยู่ข้าวอยู่น้ำของภูมิภาค เป็นแหล่งผลิตข้าว อาหารและผลไม้ ให้กับประชาชนหลายจังหวัดในภูมิภาค ท่าเลที่ตั้งของจังหวัดในฐานะเป็นเมืองที่อยู่เหนือสุดของประเทศ และเป็นเมืองชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาชนลาว สหภาพพม่า และใกล้กับสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน ทำให้จังหวัดเชียงรายถูกรวมไว้ในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญหลายโครงการของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง นอกจากนี้ที่ตั้งและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรมที่กล่าวมาแล้ว เชียงรายยังเป็นเมืองที่มีการคมนาคมที่ดีสามารถเชื่อมติดต่อกับจังหวัดอื่นๆในภูมิภาคกรุงเทพหรือต่างประเทศได้ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ และมีระบบสาธารณูปโภคที่ดี (มนัส สุวรรณ, 2545)

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้านความดึงดูดใจ การเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ทำให้เชียงรายเป็นเมืองน่าอยู่ และศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวในปี 2547 มีนักท่องเที่ยวประมาณ 1,149,101 คน (ททท., 2548) และผู้บริหารในจังหวัดเชียงรายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีความเห็นว่าเชียงรายมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มได้อีกเท่าตัว (สัมภาษณ์โดย ชุกกลิ่น อุน วิจิตร ปี พ.ศ. 2543)

2.4.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากองท่องเที่ยวของกระทรวงท่องเที่ยวฯ

ประเด็นยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศ ได้แก่การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการและการค้า โดยยึดหลักการสร้างมูลค่าเพิ่ม บริการที่มีมาตรฐาน คำนึงถึงเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมภายใต้การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน (กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, ม.ป.ป., 6) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ยุทธศาสตร์กระทรวงท่องเที่ยว (กระทรวงท่องเที่ยวฯ, 2548, 5-15)

1. การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว
2. การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ โดยบริหารเป็นกลุ่มจังหวัด 19 กลุ่มตัวชี้วัดคือ มูลค่าผลิตภัณฑ์รวมภาคบริการ รายได้จากนักท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนวันพัก จำนวนกลับมาซ้ำของนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ คือ

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่
2. ดำเนินมาตรการเชิงรุกในการรักษาตลาดเดิมและสร้างตลาดใหม่
3. พัฒนาระดับการบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งในด้านบุคคลากร โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัย

4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในการรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
5. ส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศโดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพตรงตามต้องการของคนไทย

สำหรับจังหวัดเชียงรายจัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่ 1 (เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน)

2.4.3 ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน

วิสัยทัศน์ของกลุ่มจังหวัด (Vision)

“ประตูของการค้าสู่โลก โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา น่านอยู่ทุกถิ่นที่”

เป้าหมายของกลุ่มจังหวัด (Goal)

1. เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
2. เพิ่มมูลค่าการค้าการลงทุน
3. เพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
4. ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. เพิ่มยอดจำหน่ายสินค้า OTOP ในกลุ่มจังหวัด
6. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด (Strategic Issues)

1. ยุทธศาสตร์เชิงรุก : สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่
2. ยุทธศาสตร์ปรับตัว : เพิ่มมูลค่าฐานเศรษฐกิจใหม่
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน : สนับสนุนทั้งฐานเศรษฐกิจเดิมและฐานเศรษฐกิจใหม่ให้ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัด (Strategic)

1. พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และเอเชียใต้ (BIMSTEC)
2. พัฒนาประตูเศรษฐกิจ เพื่อเป็นช่องทางการค้าและการท่องเที่ยวกับประเทศ

เพื่อนบ้าน

3. สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความรู้ใหม่มุ่งสู่ Knowledge Based Economy
4. สร้างงานหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์และความเป็นเลิศในระดับนานาชาติ สำหรับ ตลาดเฉพาะ (Niche Market) โดยการนำเอาวัฒนธรรมล้านนามาสร้างเอกลักษณ์ และเรื่องราวเพื่อ เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า
5. เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเพื่อเป็นพลังดึงดูดใหม่จากทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งภายใน กลุ่มจังหวัดและเชื่อมโยงบกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
6. ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร โดยสร้างความหลากหลาย และการบริหารจัดการสมัยใหม่
7. ดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนา
8. ดำรงความเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติโดยฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติอย่างยั่งยืน
9. สร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดนและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว

2.4.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ (Goals) ของจังหวัดเชียงราย ซึ่งสามารถกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategies issue) ที่จะต้องดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ สามารถบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้โดยมีเรื่องการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนา จังหวัดดังนี้ ดังนี้:

1. เพื่อเป็นประตูการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
2. การส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่า
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
4. การพัฒนาสังคม และทรัพยากรมนุษย์
5. สร้างเศรษฐกิจพื้นบ้าน สืบสานสู่สากล
6. อนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมล้านนา
7. การส่งเสริมความมั่นคงและปลอดภัยในพื้นที่ปกติและชายแดน

ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ได้กำหนดยุทธศาสตร์หรือแนวทางการพัฒนาและแผนงาน/โครงการ รองรับไว้โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิสัยทัศน์จังหวัดเชียงราย

“เชียงราย: ประตูทองของวัฒนธรรมล้านนาและการค้าสู่สากล”

พันธกิจ (Mission)

1. เร่งแก้ปัญหาและพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและการคมนาคมขนส่งให้มีคุณภาพมาตรฐาน และการยอมรับในระดับสากล
2. ส่งเสริมการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษที่เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนในจังหวัด
3. พัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพ คุณธรรม และส่งเสริมการศึกษาให้มีการกระจายโอกาสทางการศึกษาและความเป็นนานาชาติ
4. แก้ไขปัญหาความยากจนโดยการยกระดับรายได้ประชาชนให้สูงขึ้นและจัดระบบปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้สอดคล้อง และสนับสนุนการเจริญเติบโตของจังหวัด
5. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และโครงสร้างทางสังคมให้เข้มแข็งและเป็นตัวอย่างแก่ประเทศอื่นๆ ในอนุภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน
6. ส่งเสริมอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพและจิตใจให้มั่นคงและยั่งยืน
7. แก้ปัญหาและพัฒนาให้เกิดความมั่นคงและปลอดภัยในพื้นที่ปกติและชายแดน

ยุทธศาสตร์จังหวัด : ประตูการค้าสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

1. การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่า
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย
3. การพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์
4. สร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน สืบสานสู่สากล
5. เชียงรายแผ่นดินถิ่นไทยงาม
6. ความมั่นคงและปลอดภัยในพื้นที่ปกติและชายแดน

ยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

1. ตั้งศูนย์บริหารจัดการการท่องเที่ยวครบวงจร (One Stop Service Center)
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่หลากหลายรูปแบบ
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด หรือที่เรียกว่า “สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านนา”
4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปีโดยเน้น Low Season
5. ผลักดันการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

2.4.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

วิสัยทัศน์

“เชียงรายเมืองแห่งคุณภาพชีวิต”

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนการรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อเพิ่มความสมดุลทางธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา
2. ปรับปรุงพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
3. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักทั่วไปของนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด และสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน
4. สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด
6. พัฒนาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวแหล่งใหม่เพิ่มขึ้น
7. ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาลพิษโดยรวมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
8. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสภาพสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนให้สวยงามและมีเอกลักษณ์แบบล้านนา

2.5 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจอิสระบริหารกิจการในเขตพื้นที่ที่กำหนดและมีหน้าที่ดำเนินกิจการภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและของท้องถิ่นโดยตรง คำว่าองค์กรในที่นี้หมายถึงคณะบุคคลผู้กระทำการในฐานะผู้แทนหรือในนามของหน่วยงาน หรือผู้บริหารหน่วยงานนั่นเอง

2.5.1 บทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นชื่อเรียกหน่วยงานปกครองระดับท้องถิ่นโดยรวม แต่ชื่อของหน่วยงานท้องถิ่นมีชื่อเรียกต่างกันหลายชื่อคือ องค์การบริหารส่วนส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล

ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตราที่ 290 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีสิทธิ มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อบต. หลายแห่งที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงให้ความสนใจที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า มีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ. ศ. 2537 กำหนดให้มีการบริหารงานระดับตำบล 2 รูปแบบคือ รูปแบบสภาตำบล (สต.) และรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งอบต.เป็นหน่วยงานการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนและชุมชนมากที่สุด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยตรง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติ 2 ฉบับใช้ควบคู่กันคือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ พ.ศ. 2542

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ. ศ. 2542 จำนวน 31 เรื่องได้แก่

1. จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
3. จัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรค

5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. สังคมสงเคราะห์ พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส
11. บำรุงรักษาศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
12. ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. จัดให้มีและและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. ส่งเสริมกีฬา
15. ส่งเสริมประชาธิปไตย
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. กำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข อนามัยและการรักษาพยาบาล
20. จัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. ควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. จัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. รักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณ
ภัยอื่นๆ
24. จัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและวิศวกรรมจราจร
27. ดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. ควบคุมอาคาร
29. รักษาความสงบเรียบร้อย
30. รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่ทางคณะกรรมการกำหนด

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการปกครองส่วนตำบล พ. ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. หน้าที่ๆ ที่ต้องทำ

- 1.1 จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 1.2 รักษาความสะอาดถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- 1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 1.7 คัดค้านการดื่มและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2. หน้าที่ๆ อาจจัดทำ

- 2.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 2.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 2.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 2.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- 2.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของเกษตรกร
- 2.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 2.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- 2.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 2.12 การท่องเที่ยว
- 2.13 การผังเมือง

อบต. มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยว การดูแล การป้องกัน การอนุรักษ์ ทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และดูแลให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนการพัฒนา มีความต่อเนื่อง ชัดเจน โปร่งใสสามารถคาดการณ์ได้อย่างกว้างไกล เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพร้อม และพึ่งตนเองได้ (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, ม.ป.ป.) ซึ่งมาตรา 59 กำหนดให้คณะผู้บริหารต้องจัดทำ แผนพัฒนาตำบลและบริหารไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล (พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537)

ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 (ราชกิจจานุเบกษา 14 พฤษภาคม 2546, 14-43) ได้กำหนดกระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาและผู้รับผิดชอบไว้ ดังนี้คือ

องค์กรจัดทำแผนพัฒนาและประสานแผนมี 4 ระดับ คือสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนา ท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์ระดับจังหวัด เทศบาล และ อบต. แต่ละระดับมีกรรมการ 2 ชุด คือ คณะ กรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล/อบต. ซึ่งกรรมการทั้งสองคณะนี้ส่วนใหญ่เป็นตัว แทนภาครัฐมาโดยตำแหน่งและคัดเลือกโดยหน่วยบริหาร โดยเฉพาะตำแหน่ง ผังเมือง/โยธาธิการ มี เพียงสามคนที่เป็นตัวแทนภาคประชาคมและไม่มีภาคประชาชน ด้านประเภทของแผน แบ่งเป็น 3 แบบคือ แผนพัฒนามีแผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา 3 ปีและแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ซึ่งแผนที่มีการดำเนินงานจริงจริงคือแผนรายปี

การประสานงานระหว่างหน่วยงานแต่ละระดับในจังหวัดมีคณะกรรมการประสานแผนพัฒนา ท้องถิ่น ที่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานและปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเลขา อนุการ โดยที่คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ กำหนดกรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาขององค์กรปก ครองส่วนท้องถิ่น ตรวจสอบ วิเคราะห์และ ประสานยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาขององค์กรฯ กับแผน ของจังหวัดและอำเภอ ให้ความเห็นของแผน และสนับสนุนการปฏิบัติงานของอนุกรรมการประสาน แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภออีกด้วย

ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในระเบียบนี้เขียนไว้ค่อนข้างชัดเจน
ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมเพื่อทราบปัญหาความต้องการประเด็นการพัฒนาจากท้องถิ่น มากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนฯ นำแนวทางและข้อมูล มาวิเคราะห์ จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์
3. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์
4. คณะกรรมการประสานแผนพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์
5. สภาท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติแผนยุทธศาสตร์
6. ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

พรชัย รัศมีแพทย์ (2541; 59) แบ่งบทบาทอำนาจหน้าที่ของ อบต.ไว้ 3 ลักษณะคือ หน้าที่ทั่วไป หน้าที่ๆ ต้องกระทำและหน้าที่ๆ อาจพิจารณากระทำ โดยการพัฒนากองท้องถิ่นจัดอยู่ในกลุ่มที่อาจพิจารณากระทำ แม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับการท้องถิ่นเป็นอย่างมากแต่กระบวนการท้องถิ่นก็ยังจัดว่าเป็นงานฝากสำหรับอบต. เพราะยังไม่หน่วยงานผู้รับผิดชอบชัดเจนตามโครงสร้างการปฏิบัติงานขององค์กร มนัส สุวรรณ ได้สรุปหน้าที่ของ อบต. ตามกฎหมายและบทบาททางการท้องถิ่นไว้ดังนี้ (มนัส สุวรรณ, 2541)

หน้าที่ อบต.ตามกฎหมาย	บทบาท อบต. ต่อการท้องถิ่น
1. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ	1. วางแผนพัฒนาการท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
2. รักษาความสะอาดในพื้นที่ให้เป็นระบบ	2. จัดทำโครงการ จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท้องถิ่นทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
3. ป้องกันโรค ระวังโรคติดต่อ	3. คัดกรอง ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท้องถิ่น
4. ป้องกันบรรเทาสาธารณภัย	4. ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรทางการท้องถิ่น
5. ส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม	5. บริหารจัดการพื้นที่แหล่งท้องถิ่นให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล
6. ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก คนสูงอายุและคนพิการ	
7. คัดกรอง ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม	

การศึกษาเรื่องหนึ่งที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาครั้งหนึ่งคือ โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.) ซึ่งศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ของการท้องถิ่นกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการการท้องถิ่นของท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่าอบต.มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการการท้องถิ่นหลายประการเช่น ความจำกัดของงบประมาณที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการท้องถิ่น ปัญหาด้าน

บุคลากรด้านความรู้ ประสบการณ์และความเสียสละเวลา อุปสรรคด้านการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและกับประชาชน ขอบเขตภาระหน้าที่ที่ไม่ชัดเจนว่ามีอำนาจกว้างขวางขนาดไหน อุปสรรคด้านการออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่มีหน่วยงานอื่นร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วย ปัญหาความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ทั้งภายในและภายนอก อบต. สต. (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541, 66-69) แนวทางการบริหารจัดการที่คณะผู้ศึกษาเสนอไว้ 6 รูปแบบโดยแบบที่ 3 ผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นแบบที่เหมาะสมที่สุด (มนัส สุวรรณ และคณะ, 2541, 103)

1. อบต.หรือ สต. ดำเนินการบริหารและจัดการเองทั้งหมด
2. อบต.หรือ สต. ดำเนินการเองโดยมีที่ปรึกษาจากภายนอก
3. ดำเนินการโดยมีคณะกรรมการร่วมจากหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
4. ดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์
5. ให้องค์กรประชชนภายในหมู่บ้านบริหารจัดการ
6. จ้างหรือให้สัมปทานกับบริษัทเอกชนภายนอก

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอบต. ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สำคัญ (กองวางแผนโครงการ ททท., 2543) คือ

1. การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่การจัดตั้งคณะทำงานการวางแผน การปฏิบัติตามโครงการและประเมินผลโครงการ
2. การบริหารและจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย จากอุบัติเหตุจากพืชและสัตว์ในแหล่งท่องเที่ยว จากการหลงทาง และจากภัยธรรมชาติ
3. การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้งด้านแผนและการปฏิบัติกับองค์กรภายในและภายนอกพื้นที่
4. การลงทุนและการตลาดท่องเที่ยว สรรวจปัญหาของผู้ประกอบธุรกิจในพื้นที่ เชิญชวนนักลงทุนประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ท้องถิ่นรวมตัวเป็นสหกรณ์เพื่อลงทุนประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และพัฒนาบุคลากรให้แก่ธุรกิจท่องเที่ยว
5. วางกลยุทธ์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อเชิญชวน กระตุ้นและเร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

2.5.2 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามของคำว่าศักยภาพ

สงบ ลักษณะ (2538, 20-32) กำหนดประเด็นเกี่ยวกับศักยภาพของหน่วยงานว่าหมายถึง การมีคณะบุคคลากรเป็นฝ่ายในองค์กรองรับงาน มีประสบการณ์การพัฒนา และมีความสามารถในการวางแผนแบบครบวงจร และมีความสามารถในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

วิศิษฐ์ สุปรียาพร (2543, 8) กำหนดศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ว่า หมายถึง การบริหารโครงการ การเคยจัดทำโครงการ ความเข้าใจในการจัดทำโครงการตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด

ปรีชา ปวงคำ (2548, 88-91) ระบุว่าศักยภาพของชุมชนได้แก่ความพร้อม (เช่นบารมี เครือข่ายพันธมิตร ฐานะเศรษฐกิจ และโอกาสซึ่งทำให้โอกาสในการเรียนรู้แตกต่างกัน) และประสบการณ์

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2547, 31-34) ให้ความหมายของคำว่าศักยภาพคือความเป็นตัวของตัวเอง มีศักดิ์ศรีของตัวเอง ความเป็นมนุษย์ที่ดั่งาม สิ่งดั่งามที่ไม่จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีหรือวิทยาศาสตร์ เช่นวัฒนธรรม แต่ถ้านำสิ่งดั่งามนั้นมารวมกับสิ่งใหม่จะกลายเป็นความก้าวหน้า นั่นคือศักยภาพในการรับความเปลี่ยนแปลง

สุทธิชัย อบอุ่น (2541 อ้างในมธุรส ปราบไพรี, 2543, 22) ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายในชุมชนและปัจจัยด้านสถานการณ์แวดล้อม

มธุรส ปราบไพรี (2543, 11, 24) พบว่า ความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนได้แก่ ผู้นำ ทรัพยากร ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนและปฏิสัมพันธ์กับภายนอกชุมชน ศักยภาพของชุมชนจึงเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชุมชน การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยศ สันตสมบัติ (2542, 166-172) พบว่าศักยภาพของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แสดงออกมา 3 ด้านในรูปของ องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ จารีตประเพณี และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ บทบาทในการปรับตัวขององค์กรและผู้นำชุมชน และศักยภาพของชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ทั้งที่เป็นความขัดแย้งภายในชุมชน ระหว่างชุมชนและกับรัฐ

จากแนวความคิดเรื่องศักยภาพในการศึกษาข้างต้น การศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดองค์ประกอบ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ด้านหลักคือ ศักยภาพของคนและองค์กร ศักยภาพด้านความรู้ และศักยภาพในการระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. ศักยภาพของคนและองค์กร หมายถึงการมีคณะบุคคลากรเป็นฝ่ายในองค์กรองรับงาน

และมีผู้นำการพัฒนาการท่องเที่ยวในองค์กร มีการแสดงบทบาทในการดำเนินงาน บรรยากาศในการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย มีกฎระเบียบที่เอื้อให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นทำงานได้โดยอิสระ ไม่ถูกรบกวนจากผู้มีอิทธิพล

2. ศักยภาพด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว หรือมีประสบการณ์การทำงานการท่องเที่ยว และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวพอเพียง เป็นศักยภาพด้านการดำเนินการรับรู้เข้าใจสภาพปัญหา ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. ศักยภาพด้านการระดมทรัพยากร ทั้งจำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ทำงานและงบประมาณ ความร่วมมือจากประชาชนและองค์กรภายนอก

2.5.3 หน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว

หน่วยงานราชการมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามมติคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ปกป้อง บำรุงรักษา พื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยประสานงานกับ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ สศช. สำนักงานประมาณ สำนักผังเมือง กรมศิลปากร กระทรวงมหาดไทย กรมป่าไม้ ททท. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม รวมทั้งองค์กรอิสระ (NGO) ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (คณะกรรมการการท่องเที่ยวฯ, 2541, 45-46) ได้แก่

- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ. ศ. 2504
- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ. ศ. 2503
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ. ศ. 2507
- พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ. ศ. 2485
- พระราชบัญญัติรักษาเกาะรัตนโกสินทร์ ศก 121
- พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ. ศ. 2512
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ. ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ. ศ. 2518 และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ. ศ. 2522

จากความซ้ำซ้อนในด้านกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวฯ ได้วิเคราะห์ว่าในด้านโครงสร้างของระบบการท่องเที่ยวของไทย “ยังเปราะบาง และขาดเอกภาพในความร่วมมือของภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว 2548, 3) ซึ่งปัญหาดังกล่าวย่อมกระทบต่อศักยภาพของหน่วยงานระดับท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.5.4 ปัญหาประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้มีผู้ศึกษาการบริหารงานของอบต.ไว้หลายครั้งและพบประเด็นที่คล้ายคลึงกันว่า ปัญหาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญคือปัญหาด้านสมรรถนะขององค์กร บุคลากรขาดความรู้ ขาดประสบการณ์และความเข้าใจในระเบียบปฏิบัติ (โกวิทย์ พวงงาม, 2539, 29-30 อ้างในชินรัตน์ สมสืบ, 2545, 5) ปัญหาด้านวิธีการทำงาน ปัญหาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม การเมือง และประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อย (สมบุญ สีสแดงและคณะ 2541, 75-78) ปัญหาขาดระบบการจัดการที่ดี (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2539, 100) ปัญหาการผูกขาดโดยผู้บริหารท้องถิ่น บางกลุ่ม บริหารงานไม่โปร่งใสและขาดการตรวจสอบจากภาคประชาชน (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์และคณะ, 2543, 3) และปัญหาความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์

ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการกล่าวถึงกันมาก คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ้างในในประชาชาติธุรกิจ, 2548, 9) ศึกษาเรื่องความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (conflict of interests) ศึกษากลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สรุปไว้ 5 ประเด็น ดังนี้

ประการแรก รูปแบบที่พบมากที่สุด คือ สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารทำธุรกิจหรือเป็นผู้สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนดำรงตำแหน่ง เช่น ประมูลงานและรับเหมางาน และขายสินค้าและบริการ การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม รูปแบบสำคัญของลงมา คือ การใช้งบประมาณเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของสมาชิกหรือผู้บริหารองค์กรหรือเพื่อหาเสียง เช่น การใช้งบประมาณซื้อของแจกประชาชนในเขตเลือกตั้ง และสมาชิกสภามีบทบาทในการจัดสรรและใช้งบประมาณ

ประการที่สอง แม้มีมาตรการทางกฎหมายในการห้ามผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมแต่กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ (อบต. เทศบาล กทม. และเมืองพัทยา) ยังมีความลักลั่น และมีการวินิจฉัยตีความที่แตกต่างกัน เช่น เทศบาลและ อบต.ห้ามสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นมีส่วนได้เสียในสัญญาทุกประเภท ขณะที่ อบจ.ห้ามเฉพาะสัญญาสัมปทาน ในการวินิจฉัยการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย บางกรณีตีความการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาตามกฎหมาย ในบางกรณีตีความยืดหยุ่นโดยดุลเจตนากรณี

ประการที่สาม มีเพียงกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีข้อห้ามเรื่องการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมอย่างชัดเจน ส่วนข้อบัญญัติ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังไม่ได้ครอบคลุมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มาตรา 100) และการแจ้งบัญชีทรัพย์สินต่อ ป.ป.ช. (มาตรา 291) ก็มีการยกเว้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็ก

ประการที่สี่ การบังคับใช้ข้อบัญญัติการห้ามการเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาของสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่น ไม่มีประสิทธิภาพ มีโอกาสหลบเลี่ยงการลงโทษ และกฎหมายกลายเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองในองค์กรปกครองท้องถิ่น

ประการที่ห้า มาตรการทางกฎหมายไม่เพียงพอในการแก้ปัญหาการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม

สำหรับศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ศิริพันธ์ ไพโรจน์รัตน์ (2543) พบว่าด้านความพร้อมของผู้นำอบต. ในจังหวัดเชียงรายในการกำหนดนโยบายวางแผนและดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษาโดย พบว่าในพื้นที่ 3 ตำบลที่ศึกษา ผู้นำมีความพร้อมและมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวแต่การจัดสรรงบประมาณยังคงเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานและประชาชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวน้อยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดร.สมพงษ์ ธงไชยและคณะ (2547)ว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของ 3 จังหวัดริมน้ำโขงตอนล่างมีความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่ยังมีปัญหาความไม่พร้อมด้านบุคลากรและไม่เพียงพอ และการดำเนินงานด้านงบประมาณยังมีข้อจำกัดทางกฎหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในระดับผู้รับฟังและปฏิบัติตามเท่านั้น

2.5.5 อุปสรรคที่จำกัดศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาของวัชรีย์ ชูรักษา (2548, 5-9) พบว่าปัญหาอุปสรรคที่จำกัดศักยภาพของอบต. แบ่งเป็น 2 ส่วนคือปัญหาอุปสรรคภายในและปัญหาอุปสรรคภายนอก

ปัญหาอุปสรรคภายใน ได้แก่

1. การบริหารด้านจัดการที่มุ่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. ด้านทรัพยากร การขาดความรู้ความเข้าใจของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ใน 7 ประเด็นคือ
 1. บทบาทความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 2. การพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดทำแผนท่องเที่ยว
 3. การขาดการประสานงานระหว่าง อบต. และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในทุก
ระดับ
 4. การบัญญัติและบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของท้องถิ่น
 5. การจัดการสิ่งแวดล้อม
 6. การจัดเก็บภาษี
 7. วุฒิการศึกษาของสมาชิก อบต.
3. งบประมาณและเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ
4. บทบาทที่จำกัด ขาดการประสานงานและการทับซ้อนกันของกฎหมาย

ปัญหาอุปสรรคภายนอก ได้แก่

1. ความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินโดยเฉพาะปัญหาการครอบครองที่ดินสาธารณะ
2. การขาดความสนใจและการตอบสนองจากภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน
3. การขาดการประสานงานทั้งในแนวดิ่งและแนวราบขาดการบูรณาการนโยบายการท่องเที่ยวกับนโยบายของภาครัฐอื่นโดยเฉพาะรัฐบาลกลาง

2.5.6 ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการผลักดันยุทธศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวฯ ได้ดำเนินการจัดอบรมสัมมนา เพื่อนำเสนอการผลักดันยุทธศาสตร์ท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างส่วนกลางและกลุ่มจังหวัดต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกภูมิภาค สรุปได้ดังนี้ (www.tourism.go.th)

ภาคเหนือ

1. ต้องการให้มีการจัดทำมาตรฐานสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้เป็นแนวทางเดียวกันและให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติสำหรับเจ้าของกิจการในท้องถิ่น

2. ต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว ทั้งการจัดตั้งศูนย์และจัดทำระบบ IT ด้วย
3. ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวเท่าที่ควร
4. ต้องการให้จัดตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวระดับจังหวัด เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม
5. ควรมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งเพิ่มเที่ยวบินสำหรับสายการบินต้นทุนต่ำให้เพิ่มมากขึ้น
6. มีการจัดระเบียบร้านค้า/ความปลอดภัย/OTOP/ความสะอาดของพื้นที่

ภาคใต้

1. ขาดมาตรฐานความปลอดภัยในการคมนาคมขนส่ง
2. การจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย
3. การประชาสัมพันธ์ควรมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง เน้นภาพลักษณ์เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในส่วนภาครัฐต้องทำบนแนวความคิดของการอนุรักษ์ธรรมชาติ
5. ขอรับการสนับสนุนเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ ให้กับภาคธุรกิจขนาดใหญ่/สงขลาด้วย
6. กำหนด Zoning ให้ชัดเจนเพื่อการลงทุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
7. เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยจัดตั้งสถาบันการสอนเรื่องท่องเที่ยวและโรงแรม
8. ขอให้ภาครัฐเพิ่มการจัดประชุมในเขตกระบี่ พังงา และภูเก็ต เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ

ภาคตะวันออก

1. ต้องการให้มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมไปยังแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นและให้เพียงพอ
2. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ
3. ต้องการให้ อบต. มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในจังหวัด
4. มัคคุเทศก์ไม่มีคุณภาพ จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น และอบรมอาสาสมัครให้ความปลอดภัยในพื้นที่ท่องเที่ยว
5. มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
6. ให้ความสำคัญด้านประชาสัมพันธ์ร่วมกับภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ
7. ต้องการให้ขยาย Visa ให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มพวามากขึ้น
8. ควรมีการดูแลคุณภาพสินค้าและบริการ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ต้องการให้มีการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่ง และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา และเวียดนาม โดยให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นจุดเชื่อมโยง
2. การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เช่น จัดทำเอกสาร Website ปฏิทินการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด
3. ด้านความปลอดภัยทางการขนส่ง
4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม
5. การสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น มัคคุเทศก์อาชีพภาษาต่างๆ เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเยอรมัน เป็นต้น

จากการศึกษาสำรวจเอกสารและการศึกษาอาจสรุปได้ว่าศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวข้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรเองแล้วยังมีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของหลักการธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่ว่าการจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือการบริหารบ้านเมืองให้น่าอยู่นั้น ควรประกอบด้วย

1. การทำงานอย่างมีหลักการ มีความรับผิดชอบและมีเหตุผลร่วมกัน (Accountability)
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมกัน (Participation)
3. การจัดการต้องสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability)
4. การจัดการต้องมีความโปร่งใส (Transparency)
5. มีความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบทั้งสี่หรือมีระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรม ต่อสังคมและปัจเจกบุคคล โดยใช้กฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งนี้เป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีสนทนา/ประชุม

3.1 ขอบเขตวิจัย

3.1.1 ขอบเขตประเด็นศึกษา

ศึกษาการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยว และความต้องการในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

3.1.2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ศึกษาในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดวิธีศึกษาดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ เช่น แผนพัฒนาของจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาล ยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล งบประมาณ บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ฯลฯ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเชียงราย และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นเพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับจังหวัดเชียงราย

2. ศึกษาค้นคว้าความสอดคล้องต้องกันของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่จัดทำโดย กระทรวงท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และ องค์การบริหารส่วนตำบล

3. ศึกษาเบื้องต้นถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลมาจัดทำแบบสอบถามเพิ่มเติมในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 70 หน่วยงานระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม 2548

4. ศึกษาศักยภาพ บทบาทและความต้องการของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 144 หน่วยงาน

5. จัดเวทีประชุมและสัมมนาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ 20 คน วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548 ณ โรงแรมริมกรีนรีสอร์ท

6. จัดเวทีประชุม/สนทนาเพื่อประมวลแนวทางและข้อเสนอแนะในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการท่องเที่ยวในส่วนภาครัฐ 20 คน วันที่ 24 สิงหาคม 2548 ณ โรงแรมริมกรีนรีสอร์ท และประชุมเพิ่มเติมวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ณ ห้องประชุมคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงราย ได้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล และเทศบาล จำนวน 144 หน่วยงาน

3.2.1 กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการสัมมนา ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยว จำนวน 20 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง
2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เลือกสุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลตำบล 144 แห่ง จำนวนแห่งละ 3 คน เป็นผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และ ระดับต่ำ ในองค์กรระดับละ 1 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 432 คน

3.2.2 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น 3 ระดับในการศึกษาคั้งนี้ ดังนี้

ระดับ	อบต.	เทศบาล	อบจ.
ผู้บริหารระดับสูง	นายกอบต.	นายกเทศมนตรี	นายกอบจ.
	รองนายกอบต.	เทศมนตรี	รองนายกอบจ.
	ประธานสภาอบต.	ประธานสภาเทศบาล	ประธานสภา
ผู้บริหารระดับกลาง	ปลัดอบต.	ปลัดเทศบาล	ปลัดอบจ.
		หัวหน้าสำนักงานปลัด	ผอ.กอง
			หัวหน้าฝ่าย
ผู้บริหารระดับล่าง	หัวหน้าส่วน	ผอ.กอง	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์	เจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยว	ด้านการท่องเที่ยว
	นโยบาย	เที่ยว	

* แบ่งตามข้อเสนอแนะในการประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วันที่ 30 พฤศจิกายน 2548

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถาม เบื้องต้น ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นที่ การวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวและปัญหาอุปสรรคของอบต.
2. แบบสอบถามที่ปรับปรุงครั้งที่ 2 สอบถามศักยภาพและความต้องการในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

การสร้างเครื่องมือ

1. กำหนดตัวชี้วัดศักยภาพและความต้องการ เพื่อนำมาใช้เป็นประเด็นคำถาม
2. สร้างแบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ สถานที่ทำงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับบริหาร
 - ตอนที่ 2 เป็นข้อความคำถามเกี่ยวกับศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 25 ข้อ
 - ตอนที่ 3 เป็นข้อความคำถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการท่องเที่ยวจำนวน 23 ข้อ
 - ตอนที่ 4 เป็นข้อความคำถามเกี่ยวกับความต้องการในการวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว จำนวน 25 ข้อ
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อความคำถาม
4. ส่งตัวอย่างแบบสอบถามให้ สกว.ตรวจและอนุมัติการนำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูล
5. การทดลองใช้แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งแรกมาปรับปรุงในเรื่องเนื้อหาและประเด็นคำถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองถามเจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองจำนวน 30 คนระหว่างวันที่ 1- 15 มกราคม 2549 เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นด้านความเที่ยงและความตรงของแบบสอบถาม นำมาหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่น ได้ค่า Reliability Coefficient ของแบบสอบถามตอนที่ 2-4 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.9054 .9581 และ .9530 ตามลำดับ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประชุมผู้ช่วยนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อชี้แจงแบบสอบถามและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 144 หน่วยงาน ระหว่างเดือน ธันวาคม 2548 ถึงเดือน เมษายน 2549
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความครบถ้วนของแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในเดือน พฤษภาคม- มิถุนายน 2549

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดระเบียบ จัดกลุ่มและหาแบบแผนตามประเด็นเพื่อให้ได้คำตอบ 3 ประการตามคำถามวิจัย ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2549

สถิติที่ใช้ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยทางคณิตศาสตร์ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi-Square (χ^2) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบการอธิบาย

การแปลค่าคะแนนของคำตอบเรื่องศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การแปลค่าคะแนนของคำตอบเรื่องความต้องการของนักท่องเที่ยว

ค่าคะแนน 1.00-1.500 หมายถึง อปท.มีความต้องการ/ศักยภาพน้อยที่สุด

ค่าคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง อปท.มีความต้องการ/ศักยภาพน้อย

ค่าคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง อปท.มีความต้องการ/ศักยภาพปานกลาง

ค่าคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง อปท.มีความต้องการ/ศักยภาพมาก

ค่าคะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง อปท.มีความต้องการ/ศักยภาพมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ โดยการวิเคราะห์แบ่งเป็นสามตอนคือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเบื้องต้น
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทีสนทนาและการสัมภาษณ์

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้น

การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับศักยภาพและการวางแผนบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือ สัมภาษณ์และการจัดเวทีสนทนาจากผู้เกี่ยวข้อง 20 คน และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 70 แห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้

4.1.1 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมีทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูเขา น้ำตก แม่น้ำ ทิวทัศน์ และแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัด วิถีชีวิต ประเพณี

4.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยว จากทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ อนาคตเห็นว่าพื้นที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/วัฒนธรรมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทรัพยากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่

4.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบว่าประชาชนต้องการการท่องเที่ยว แต่ลักษณะของการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีน้อยมาก

4.1.4 เป้าหมายหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรกเปรียบเทียบความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว กับการพัฒนาสาขาอื่นพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกขนาดให้ความสำคัญแก่การท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 3

4.1.5 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาเรื่องงบประมาณมากที่สุดถึงร้อยละ 81 รองลงมาคือเรื่องความรู้และขาดบุคลากร บุคคล/กลุ่มคนที่ควรมีส่วนร่วมวางแผนจัดการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า ยังจำกัดอยู่ในภาคราชการ และผู้ได้รับประโยชน์มากกว่าประชาชนในพื้นที่

4.1.6 ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้

ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรและขาดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน

4.1.7 บทบาทการจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังเน้นการทำงานตามคำสั่งของทางราชการเป็นบทบาทสำคัญ

4.1.8 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคธุรกิจเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ

4.1.9 บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนน้อยที่ต้องการเป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยว ส่วนมากเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นผู้สนับสนุนและวางแผนพัฒนา

4.1.10 รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 59 เห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวควรเป็นคณะกรรมการร่วมจากหลายฝ่าย

4.1.11 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือเรื่องงบประมาณความสามารถในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ความสะอาด การแข่งขันและความปลอดภัย ส่วนเรื่องอื่นๆเป็นปัญหาระดับปานกลาง

4.1.12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า การท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงที่ดีกล่าวคือเกิดประโยชน์ด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมและสังคม การท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปในทางไม่ดี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมีมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการบุกรุกที่สาธารณะและปัญหาอาชญากรรม

4.1.13. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือเรื่องงบประมาณความสามารถในการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ความสะอาด การแข่งขัน และความปลอดภัย ส่วนเรื่องอื่นๆเป็นปัญหาระดับปานกลาง

4.1.14 ปัญหาการวางแผนพัฒนา ได้แก่ การที่ท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงเป็นระบบ ตั้งแต่จังหวัดถึงท้องถิ่น ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่างคนต่างทำแผนแต่ละระดับไม่สอดคล้องกัน และขาดการประสานระหว่างภาครัฐและเอกชน

4.1.15 ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ ปัญหางบประมาณ มีงบประมาณจำกัด ขาดงบประมาณในการดำเนินงานตามแผน มีข้อจำกัดในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีความเหลื่อมล้ำในการใช้งบประมาณเกิดปัญหาการให้บริการอย่างคุ้มค่าและประสิทธิผลของงบประมาณ ไม่มีหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวในโครงสร้างผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความต่อเนื่องในการบริหาร ปัญหาวิธีการคิด ปฏิบัติ และกลไกการปฏิบัติไปสู่เป้าหมาย หน่วยงานทำงานไม่ประสานกัน ชมรมต่างๆที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวดำเนินการตามอำเภอใจ ขาดการประสานกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน ประชาชนขาดความ

รู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อยเกินไป ปัญหาด้านโครงสร้าง ปัญหากฎหมาย ระเบียบไม่สัมพันธ์กัน เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 290 กฎหมายจัดตั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ร.บ. การกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ความไม่สงบ ความไม่แน่นอน ของประเทศ เพื่อนบ้าน เครื่องมือล้าสมัย เช่นระบบสื่อสาร ระบบช่วยเหลือด้านสาธารณสุข ขาดการนำแผนฯ มา บูรณาการเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การบริหารจัดการผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวไม่ ลงตัว ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.1.16 แนวทางแก้ไขปัญหาของ อปท.

- 1) มีการประสานงานระหว่างอปท.และจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงบูรณาการด้านแผนและงบประมาณ
- 2) การทำแผนควรวีตแผนระดับชาติเป็นหลัก จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำ แผนสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน
- 3) ปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว
- 4) จัดอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่ เสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยว
- 5) กำหนดอัตรากำลังในการวางแผน การติดตามและประเมินผล
- 6) จัดระบบเชื่อมโยงข้อมูลท่องเที่ยวทุกระดับชาติ- จังหวัด- ท้องถิ่น
- 7) มีแผนแม่บทของท้องถิ่น เพื่อกำหนดให้ผู้บริหารปฏิบัติตามแผนอย่างต่อเนื่อง
- 8) หาทีมงานมืออาชีพที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง
- 9) จัดประชุมชมรม สมาคมท่องเที่ยวประชุมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ประชาชน
- 10) ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกันตามมติกรม. วันที่ 9 มี.ค. 2545
- 11) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 12) จัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการ
- 13) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 14) บูรณาการด้านงบประมาณจากหน่วยงานระดับชาติ จังหวัด และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น
- 15) จัดประชุมระหว่างผู้รับผลประโยชน์ ได้แก่ตัวแทนนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การศึกษาศักยภาพและความต้องการในการการวางแผนบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 144 แห่ง แห่งละ 3 ฉบับรวม 432 ฉบับ ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงในตารางที่ 4.1 ถึงตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.1 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	326	75.5
หญิง	106	24.5
รวม	432	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นชายถึงสามในสี่ ผู้บริหารที่เป็นหญิงมีเพียงหนึ่งในสี่ส่วน

ตารางที่ 4.2 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	6	1.4
25-54 ปี	401	92.8
55-64 ปี	24	5.6
65 ปีขึ้นไป	1	.2
รวม	432	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีอายุ 25 – 54 ปี รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 55-64 ปี ผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปีมีเพียงร้อยละ 1.4

ตารางที่ 4.3 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	7	1.6
มัธยมศึกษา	58	13.4
อนุปริญญา	26	6.0
ปริญญาตรี	300	69.4
สูงกว่าปริญญาตรี	40	9.3
อื่นๆ	1	.2
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา สูงกว่าปริญญาตรีและอนุปริญญาตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับบริหาร

ระดับบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง	144	33.3
ระดับกลาง	144	33.3
ระดับล่าง	144	33.3
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.4 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีสัดส่วนเท่ากัน

ตารางที่ 4.5 ลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำแนกตามระดับการศึกษา
ของผู้บริหารแต่ละระดับ

ระดับการศึกษา	ร้อยละของผู้บริหาร			รวม
	สูง	กลาง	ล่าง	
ประถมศึกษา	4.2	.7	0	1.6
มัธยมศึกษา	34.0	2.8	3.5	13.4
อนุปริญญา	11.1	1.4	5.6	6.0
ปริญญาตรี	43.1	77.1	88.2	69.4
สูงกว่าปริญญาตรี	7.6	17.4	2.8	9.3
อื่นๆ	0	.7	0	.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าระดับการศึกษาของผู้บริหารทั้งสามระดับส่วนใหญ่คือระดับปริญญาตรี ผู้บริหารระดับสูงมีวุฒิระดับมัธยมศึกษารองลงมา ผู้บริหารระดับกลางมีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีรองลงมา ผู้บริหารระดับล่างมีวุฒิระดับอนุปริญญารองลงมา

สรุปลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

จากลักษณะของผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าเป็นหญิงถึงสามเท่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 –54 ปี มากที่สุดถึงร้อยละ 92 การศึกษาส่วนใหญ่ของผู้บริหารคือระดับปริญญาตรีแต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บริหารระดับสูงโดยเฉลี่ยมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าผู้บริหารระดับกลางและระดับล่าง

4.2.2 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ศักยภาพในด้านโครงสร้างและกฎหมาย ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านผู้นำ และด้านภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง และอื่นๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ศักยภาพในการวางแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศักยภาพ	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านโครงสร้างและกฎหมาย				
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	84	19.4	384	80.6
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	52	12.0	380	88.0
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	44	10.2	388	89.8
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	18	4.2	414	95.8
ด้านงบประมาณ				
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	43	10.0	389	90.0
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	88	20.4	344	79.6
ด้านบุคลากร				
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	70	16.2	362	83.8
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	127	29.4	305	70.6
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	11	2.5	421	97.5
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	72	16.7	360	83.3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ศักยภาพ	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านผู้นำ				
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	158	36.6	274	63.4
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	19	4.4	413	95.6
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	24	5.6	408	94.4
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	34	7.9	398	92.1
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนาการท่องเที่ยว	30	6.9	402	93.1
ด้านภาคี				
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยว	66	15.3	366	84.7
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล	92	21.3	340	78.7
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	93	21.5	339	78.5
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	143	33.1	289	66.9
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	61	14.1	371	85.9
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	34	7.9	398	92.1
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศ	186	43.1	246	56.9

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ศักยภาพ	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านอื่นๆ หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและ การประชาสัมพันธ์	87	20.1	345	79.9
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการ พัฒนาการท่องเที่ยว	103	23.8	329	76.2
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติ งานด้านการท่องเที่ยว	118	27.3	314	72.7

จากตารางที่ 4.6 พบว่าในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการวางแผนมีมากกว่ามากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีศักยภาพในทุกด้าน โดยอปท. มีศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ มากกว่าร้อยละ 80 ของหน่วยงานทั้งหมด ด้านงบประมาณอปท. ส่วนใหญ่มีศักยภาพภายในมากกว่าศักยภาพภายนอก ศักยภาพด้านบุคลากร ด้านผู้นำ จำนวน อปท. ที่มีศักยภาพน้อยกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะในเรื่องคณะกรรมการท่องเที่ยวและวุฒิการศึกษา ด้านภาคีเครือข่ายอปท. มีศักยภาพด้านเครือข่ายต่างประเทศจำนวนน้อยกว่าเครือข่ายด้านอื่นๆ

ตารางที่ 4.7 ระดับศักยภาพในการวางแผนจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายการ	Mean	S.D.	ระดับศักยภาพ
ด้าน โครงสร้างและกฎหมาย			
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	2.19	1.519	น้อย
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	2.41	1.390	น้อย
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	2.46	1.346	น้อย
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	3.19	1.411	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ			
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	2.22	1.236	น้อย
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	1.77	1.286	น้อย
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	1.88	1.268	น้อย
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	1.43	1.267	น้อยที่สุด
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	2.97	1.281	ปานกลาง
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	1.85	1.233	น้อย
ด้านผู้นำ			
มีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	1.25	1.249	น้อยที่สุด
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	2.82	1.254	ปานกลาง
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	2.36	1.146	น้อย
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	2.31	1.223	น้อย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	Mean	S.D.	ระดับศักยภาพ
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พัฒนาการท่องเที่ยว	2.33	1.149	น้อย
ด้านภาคี มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการ พัฒนาการท่องเที่ยว	2.08	1.310	น้อย
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว ในตำบล	1.71	1.257	น้อย
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วม พัฒนาการท่องเที่ยว	1.66	1.247	น้อย
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	1.46	1.346	น้อยที่สุด
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	1.99	1.261	น้อย
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วม พัฒนาการท่องเที่ยว	2.63	1.363	ปานกลาง
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวใน ต่างประเทศ	1.12	1.251	น้อยที่สุด
ด้านอื่นๆ ช่องทางการตลาด/การประชาสัมพันธ์	1.78	1.308	น้อย
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการ พัฒนาการท่องเที่ยว	1.63	1.276	น้อย
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ด้านการท่องเที่ยว	1.46	1.255	น้อยที่สุด
รวม	2.038	1.285	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่าในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย เมื่อดูในรายละเอียดศักยภาพเป็นรายการพบว่าอปท.มีศักยภาพระดับ
ปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์ทาง
การท่องเที่ยวของผู้นำ ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการ
พัฒนาท้องถิ่นของประชาชน รายการอื่นๆพบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

สรุป

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของอปท. ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่าจำนวนอปท. มีศักยภาพในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวมีมากกว่าอปท. ที่ไม่มีศักยภาพ ศักยภาพที่เป็นจุดด้อยของ อปท. ชัดเจนในเรื่องขาดบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และขาดระบบควบคุมการปฏิบัติงาน

แต่เมื่อวิเคราะห์ระดับของศักยภาพที่ อปท. มีอยู่ พบว่าศักยภาพของอปท. แทบทุกด้านอยู่ที่ระดับน้อยโดยเฉลี่ย ศักยภาพระดับปานกลางของอปท. มีเพียง 4 รายการคือ ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ การพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้นำ การประสานงานกับชุมชนและการมีส่วนร่วมพัฒนาของประชาชน ศักยภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวซึ่งเป็นศักยภาพสำคัญของการศึกษาคั้งนี้ ยังอยู่ในระดับน้อยหรือน้อยที่สุด

4.2.3 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวแสดงในตาราง 4.8 ถึงตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.8 ความเห็นต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยว

บทบาทการวางแผน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นผู้วางแผน	251	15.9
เป็นผู้นำการพัฒนา	252	15.9
เป็นผู้สนับสนุน	314	19.9
เป็นผู้กำกับดูแล	176	11.1
เป็นผู้บริหารจัดการ	205	13.0
เป็นผู้เฝ้าระวัง	147	9.3
เป็นผู้ช่วยเหลือ	235	14.9
รวม	399	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าบทบาทของอปท. ควรเป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้นำการพัฒนาและเป็นผู้วางแผนตามลำดับ สัดส่วนของผู้ที่เห็นว่า อปท. ควรเป็นผู้บริหารจัดการมีเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น

ตารางที่ 4.9 บทบาทการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาท	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ	61	14.1	371	85.9
ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม	47	10.9	385	89.1
จัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับ การท่องเที่ยว	40	9.3	393	90.7
กำหนดกฎระเบียบสำหรับชุม ชนและผู้ประกอบการ	103	23.8	329	76.2
กำหนดกฎระเบียบสำหรับ นักท่องเที่ยว	154	35.6	277	64.3
บริการยานพาหนะและการ เดินทาง	210	48.6	222	51.4
บริการที่พักสำหรับ นักท่องเที่ยว	154	35.6	278	64.4
บริการร้านอาหารสำหรับ นักท่องเที่ยว	124	28.7	308	71.3
จัดระบบสาธารณูปโภครองรับ การท่องเที่ยว	105	24.3	327	75.7
จัดระบบรักษาความปลอดภัย นักท่องเที่ยว	94	21.8	338	78.2
จัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยว ของตำบล	166	38.4	266	61.6
จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว	167	38.7	265	61.3
การกำหนด/ควบคุมอัตรา ค่าบริการ	200	46.3	232	53.7
กำหนดเกณฑ์จัดสรรผล ประโยชน์จากการท่องเที่ยว	182	42.1	250	57.9

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

บทบาท	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดระยะเวลาท่องเที่ยวในพื้นที่	182	42.1	250	57.9
กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	191	44.2	241	55.8
จัดให้มีศูนย์ข้อมูล/ติดต่อสอบถามให้ท่องเที่ยว	114	26.4	318	73.6
จัดทำแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	125	28.9	307	71.1
จัดให้มีมัคคุเทศก์ประจำหมู่บ้าน/ตำบล	194	44.9	238	55.1
มีมาตรการการอนุรักษ์	94	21.8	338	78.2
จัดให้มีการบริการอื่นๆเสริม	226	52.3	206	47.7

จากตารางที่ 4.9 พบว่าในภาพรวมจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวมีจำนวนมากกว่าไม่มีบทบาทในทุกเรื่อง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว อปท.มีบทบาทจำนวนน้อยในเรื่องการบริการทางการท่องเที่ยว เช่นการจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ

ตารางที่ 4.10 บทบาทของฝ่ายการเมืองและฝ่ายการปกครองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาท	ไม่มี		มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฝ่ายปกครองมีส่วนกำหนดกิจกรรมและงบประมาณของ อบต./เทศบาล	96	22.2	336	77.8
ฝ่ายการเมืองมีส่วนกำหนดกิจกรรมและงบประมาณของ อบต./เทศบาล	64	14.8	368	85.2

จากตารางที่ 4.10 พบว่าฝ่ายการเมืองมีบทบาทในการกำหนดกิจกรรมและงบประมาณของ อบต. มากกว่าฝ่ายการปกครอง

ตารางที่ 4.11 ระดับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว

รายการ	Mean	S.D.	ระดับบทบาท
ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	2.31	1.443	น้อย
ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	2.44	1.393	น้อย
จัดกิจกรรมท่องเที่ยว	2.81	1.465	ปานกลาง
กำหนดระเบียบสำหรับชุมชน	1.83	1.423	น้อย
กำหนดระเบียบสำหรับนักท่องเที่ยว	1.38	1.304	น้อยที่สุด
บริการยานพาหนะ	.99	1.228	ไม่มี
บริการที่พัก	1.45	1.428	น้อยที่สุด
บริการร้านอาหาร	1.64	1.443	น้อย
จัดระบบสาธารณูปโภค	1.75	1.361	น้อย
จัดระบบรักษาความปลอดภัย	1.84	1.411	น้อย
จัดทำปฏิทินท่องเที่ยว	1.31	1.332	น้อยที่สุด
จัดทำโปรแกรมท่องเที่ยว	1.24	1.268	น้อยที่สุด
กำหนดอัตราค่าบริการ	1.09	1.276	น้อยที่สุด
กำหนดเกณฑ์จัดสรรผลประโยชน์	1.16	1.227	น้อยที่สุด
กำหนดระยะเวลาเที่ยวในพื้นที่	1.23	1.336	น้อยที่สุด
กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	1.11	1.244	น้อยที่สุด
จัดให้มีศูนย์ข้อมูล	1.61	1.358	น้อย
จัดทำแผนประชาสัมพันธ์	1.63	1.442	น้อย
จัดให้มีมัคคุเทศก์	1.11	1.303	น้อยที่สุด
จัดมาตรการอนุรักษ์	1.95	1.443	น้อย
จัดบริการอื่นๆ	1.03	1.320	น้อยที่สุด
ฝ่ายปกครองกำหนดกิจกรรม	1.82	1.423	น้อย
ฝ่ายการเมืองกำหนดกิจกรรม	2.12	1.462	น้อย

จากตารางที่ 4.11 พบว่าบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุดเกือบทุกรายการและไม่มีศักยภาพด้านการบริการยานพาหนะ มีเพียงการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพียงรายการเดียวที่อปท. มีศักยภาพปานกลาง

สรุป อปท.ยังมีความเข้าใจในบทบาทด้านการท่องเที่ยวของตนเองแตกต่างกันเนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่อปท.จะทำหรือไม่ทำก็ได้ บทบาทในการจัดการท่องเที่ยวของอปท.จึงอยู่ในระดับน้อยจำกัดอยู่ที่การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพียงเรื่องเดียวที่เป็นบทบาทที่เด่นชัด แต่ก็พบว่าฝ่ายปกครองและฝ่ายการเมืองมีอิทธิพลต่อบทบาทของอปท. ในระดับที่ค่อนข้างสูง

4.2.4 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวแสดงในตาราง 4.12 ถึงตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.12 วัตถุประสงค์ในการวางแผนพัฒนาจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
พัฒนาคนในท้องถิ่น	212	49.1
อนุรักษ์	137	31.7
รายได้	83	19.2
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่าวัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและพัฒนาจัดการท่องเที่ยวคือการพัฒนาคน การอนุรักษ์และเพื่อหารายได้มากตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้มีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านท่องเที่ยว	125	28.9
ความร่วมมือของประชาชน	245	56.7
กลุ่ม ชมรมการท่องเที่ยว	62	14.4
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุดคือประชาชน รองลงมาคือผู้นำและกลุ่มชมรมการท่องเที่ยวตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสนับสนุน	จำนวน	ร้อยละ
จากหน่วยงานภายนอก	126	29.2
จากหน่วยงานรัฐบาล	213	49.3
การอบรมด้านการท่องเที่ยว	93	21.5
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่าการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลมากที่สุด รองลงมาคือหน่วยงานภายนอกและการสนับสนุนในด้านการอบรม

ตารางที่ 4.15 วิธีบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีบริหารจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
ทำงานตามกฎหมาย	48	11.1
ทำงานตามคำสั่ง	43	10.0
เป็นผู้ประสานงาน	258	59.7
เป็นเจ้าของโครงการ	83	19.2
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.15 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิธีการทำงานในลักษณะเป็นผู้ประสานงานมากที่สุด รองลงมาคือการเป็นเจ้าของโครงการ ทำงานตามกฎหมายและทำงานตามคำสั่งมากตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการ	จำนวน	ร้อยละ
บริหารจัดการเองทั้งหมด	33	7.6
บริหารจัดการโดยมีที่ปรึกษา	88	20.4
เป็นคณะกรรมการร่วม	182	42.1
องค์กรประชาชนบริหารเอง	57	13.2
ให้สัมปทาน	16	3.7
เป็นสหกรณ์	56	13.0
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบของคณะกรรมการร่วม รองลงมาคือบริหารจัดการเองโดยมีที่ปรึกษาและให้องค์กรประชาชนบริหารจัดการเอง

ตารางที่ 4.17 ความต้องการหน่วยงานร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	264	61.1
ศูนย์ท่องเที่ยว กีฬาฯ	112	25.9
สำนักงานจังหวัดเชียงราย	12	2.8
สมาคมท่องเที่ยวเชียงราย	40	9.3
องค์กรเอกชน	4	.9
รวม	432	100.0

จากตารางที่ 4.17 หน่วยงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุดคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รองลงมาคือศูนย์ท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ ความต้องการหน่วยงานอื่น ๆ มีน้อย

ตารางที่ 4.18 ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะ 5 ปี

(หน่วย:ร้อยละ)

รายการ	1 ปีที่ 1	2 ปีที่ 2-3	3 ปีที่ 4-5	ไม่ ต้องการ	Mode
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	59.5	32.9	3.7	3.9	1
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	57.6	34.3	5.1	3.0	1
แก้ไขกฎระเบียบ	54.4	35.4	4.6	5.6	1
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	63.7	28.7	3.0	4.6	1
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	50.9	35.6	9.5	3.9	1
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	49.3	40.7	6.5	3.5	1
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	65.5	24.3	7.4	2.8	1
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	67.1	24.1	5.8	3.0	1
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	65.0	24.5	6.7	3.7	1
จัดระเบียบร้านค้า	50.5	40.3	4.6	4.6	1
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	47.2	37.7	10.4	4.6	1
กำหนดมาตรฐานการบริการ	45.1	40.7	8.8	5.3	1
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	57.9	29.9	9.0	3.2	1
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	46.5	39.4	8.8	5.3	1
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	46.3	39.4	10.0	4.4	1
จัดระบบการเดินทาง	43.5	37.3	14.1	5.1	1
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	52.1	35.2	7.6	5.1	1
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	55.3	34.5	6.9	3.2	1
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	50.7	41.2	4.9	3.2	1
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	69.0	22.5	6.0	2.5	1
การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของ ยุทธศาสตร์การพัฒนา	62.0	31.0	4.2	2.8	1
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การท่องเที่ยว	62.3	29.2	6.0	2.5	1
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	66.2	28.7	2.5	2.5	1
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	63.0	27.1	6.9	3.0	1
อบรมบุคลากร	66.9	26.4	3.9	2.8	1

จากตารางที่ 4.18 พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
ระยะปีที่ 1 ในทุกรายการที่จัดให้เลือก

เรื่องที่ต้องการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการมากกว่าร้อยละ 60 คือการปลูกจิตสำนึกด้านการ
อนุรักษ์ การอบรมบุคลากร การจัดทำฐานข้อมูลการจัดประชุม การศึกษาตลาดและการทำเว็บไซต์ ให้
การท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการ
ท่องเที่ยว และการตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว

เรื่องที่ต้องการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการน้อยที่สุดคือการแก้ไขกฎระเบียบ กำหนดมาตรฐาน
การบริการ กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว ระบบการเดินทางและอบรมมัคคุเทศก์

สรุป

1. ความต้องการของอปท. ในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวในภาพรวม อปท.ส่วนใหญ่
ต้องการพัฒนาคนเป็นวัตถุประสงค์หลักซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาเบื้องต้นที่อปท.ต้องการอนุรักษ์สิ่ง
แวดล้อมเป็นหลัก
2. อปท.ยังต้องการการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภายในและภายนอก
โดยภายในต้องการความร่วมมือจากประชาชนและจากหน่วยงานภายนอกโดยเฉพาะจากการท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย
3. อปท.ต้องการมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานด้านการท่องเที่ยวมากกว่าเป็นเจ้าของโครงการ
และต้องการบริหารการท่องเที่ยวในรูปของคณะกรรมการร่วม
4. ในระยะ 5 ปีแรกของการพัฒนาการท่องเที่ยว อปท. ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ต้องการ
ดำเนินการทุกเรื่องในระยะปีแรกของการพัฒนา แต่เมื่อจัดลำดับความต้องการพบว่าอปท.ต้องการปลูก
จิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ การอบรมบุคลากร การจัดทำฐานข้อมูลการจัดประชุม การศึกษาตลาดและ
การทำเว็บไซต์ จัดทำยุทธศาสตร์ ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว
และตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว

4.2.5 เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม สถานะขององค์กร

การเปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสถานะขององค์กร
แสดงในตารางที่ 4.19 – ตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.19 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามสถานะขององค์กร

รายการ	สถานะ			χ^2
	อบจ. เทศบาล	อบต.	รวม	
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	62	268	348	.797
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเอื้อต่อการ พัฒนาการท่องเที่ยว	76	304	380	.260
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเอื้อการ พัฒนาการท่องเที่ยว	77	311	388	.162
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการ ท่องเที่ยวของจังหวัด	79	335	414	.048*
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการ ท่องเที่ยว	72	317	389	.022*
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	66	278	344	.007*
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	69	293	362	.061
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการ ท่องเที่ยว	65	240	305	.145
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสาน งานกับชุมชน	79	342	421	.013*
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว	63	297	360	.143
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	58	216	274	.639
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	77	336	413	.572
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการ ท่องเที่ยว	76	332	408	.540
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	75	323	398	.095
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ พัฒนาการท่องเที่ยว	72	330	402	.956

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

รายการ	สถานะ			χ^2
	อบจ. เทศบาล	อบต.	รวม	
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการ ท่องเที่ยว	68	298	366	.219
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวใน ตำบล	66	274	340	.477
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วม พัฒนาการท่องเที่ยว	69	270	339	.482
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	53	236	289	.084
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒน ธรรมร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	68	303	371	.401
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วม พัฒนาการท่องเที่ยว	77	321	398	.775
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่าง ประเทศ	49	197	246	.528
หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและการ ประชาสัมพันธ์	65	280	345	.002
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการ พัฒนาการท่องเที่ยว	60	269	329	.164
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้าน การท่องเที่ยว	58	256	314	.312

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขนาดต่างกันเห็นว่า อบท. มีศักยภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 4 รายการคือมีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน และมีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.20 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามสถานะขององค์กร

รายการ	สถานะ		รวม	χ^2
	อบจ/เทศบาล	อบต.		
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	78	345	432	.437
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	78	345	432	.319
แก้ไขกฎระเบียบ	78	345	432	.363
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	78	345	432	.495
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	78	345	432	.010*
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	78	345	432	.749
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	78	345	432	.586
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	78	345	432	.390
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	78	345	432	.305
จัดระเบียบร้านค้า	78	345	432	.175
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	78	345	432	.043*
กำหนดมาตรฐานการบริการ	78	345	432	.278
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	78	345	432	.134
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	78	345	432	.736
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	78	345	432	.836
จัดระบบการเดินทาง	78	345	432	.511
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	78	345	432	.581
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	78	345	432	.959
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	78	345	432	.951
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	78	345	432	.110
การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา	78	345	432	.625
แผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว	78	345	432	.683
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	78	345	432	.022*
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	78	345	432	.212
อบรมบุคลากร	78	345	432	.428

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้บริหารในองค์กรแต่ละกลุ่มแตกต่างกันจริงเพียง 3 เรื่องคือการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การควบคุมสิ่งปลูกสร้าง และการจัดประชุมการท่องเที่ยว ความต้องการพัฒนาในเรื่องอื่นๆในแต่ละปีไม่แตกต่างกัน

4.2.6 เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระดับบริหาร

การเปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระดับของผู้บริหาร แสดงในตารางที่ 4.21 – ตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.21 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับผู้บริหาร

รายการ	ระดับผู้บริหาร				χ^2
	สูง	กลาง	ล่าง	รวม	
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	117	112	119	348	.521
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	127	128	125	380	.660
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	129	131	128	388	.209
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	137	140	137	414	.844
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	127	132	130	389	.964
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	111	118	115	344	.916
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	121	120	121	362	.758
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	107	95	103	305	.904

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ระดับผู้บริหาร				χ^2
	สูง	กลาง	ล่าง	รวม	
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	139	142	140	421	.256
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	121	117	122	360	.572
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	98	84	92	274	.346
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	139	138	136	413	.403
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	135	138	135	408	.832
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	135	132	131	398	.819
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนาการท่องเที่ยว	135	135	132	402	.511
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยว	120	120	126	366	.927
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล	112	115	113	340	.679
มีกลุ่ม ชุมชนและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	116	114	109	339	.396
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	100	93	96	289	.686
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	125	120	126	371	.371
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	134	134	130	398	.819

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ระดับผู้บริหาร				χ^2
	สูง	กลาง	ล่าง	รวม	
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยว ในต่างประเทศ	84	80	82	246	.344
หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและ การประชาสัมพันธ์	119	112	114	345	.618
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการ พัฒนาการท่องเที่ยว	112	105	112	329	.886
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติ งานด้านการท่องเที่ยว	113	100	101	314	.729

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่ม
แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.21 พบว่าความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้
บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่างไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ตารางที่ 4.22 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับบริหาร

รายการ	ระดับบริหาร			รวม	χ^2
	สูง	กลาง	ล่าง		
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	144	144	144	432	.601
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	144	144	144	432	.885
แก้ไขกฎระเบียบ	144	144	144	432	.608
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	144	144	144	432	.596
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	144	144	144	432	.954
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	144	144	144	432	.891
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	144	144	144	432	.996
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	144	144	144	432	.997
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	144	144	144	432	.836
จัดระเบียบร้านค้า	144	144	144	432	.983
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	144	144	144	432	.663
กำหนดมาตรฐานการบริการ	144	144	144	432	.822
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	144	144	144	432	.545
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	144	144	144	432	.952
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	144	144	144	432	.515
จัดระบบการเดินทาง	144	144	144	432	.865
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	144	144	144	432	.170
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	144	144	144	432	.346
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	144	144	144	432	.770
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	144	144	144	432	.191
การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา	144	144	144	432	.076
แผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานฯ	144	144	144	432	.238
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	144	144	144	432	.905
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	144	144	144	432	.590
อบรมบุคลากร	144	144	144	432	.272

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่ม
แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผู้บริหารในแต่ละระดับ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการ
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาไม่แตกต่างกันจริงทางสถิติ

4.2.7 เปรียบเทียบศักยภาพและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามลักษณะประชากร

ตารางที่ 4.23 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามเพศของผู้บริหาร

รายการ	สถานะ			χ^2
	ชาย	หญิง	รวม	
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	265	83	348	.901
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	293	87	380	.781
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว	298	90	388	.506
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	314	100	414	.291
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	296	93	389	.218
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	262	82	344	.168
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	283	79	362	.559
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	237	68	305	.611
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	319	102	421	.341
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	275	85	360	.276
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	211	63	274	.982
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	311	102	413	.565
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	309	99	408	.419

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

รายการ	สถานะ			χ^2
	ชาย	หญิง	รวม	
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	301	97	398	.914
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนาการท่องเที่ยว	306	96	402	.611
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยว	279	87	366	.705
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล	264	76	340	.412
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	264	75	339	.092
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	223	66	289	.959
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	283	88	371	.067
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	305	93	398	.678
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศ	185	61	246	.986
หน่วยงานมีช่องทางตลาดและการประชาสัมพันธ์	261	84	345	.419
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว	251	78	329	.203
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว	243	71	314	.276

จากตารางที่ 4.23 พบว่าผู้บริหารที่เป็นชายกับผู้บริหารที่เป็นหญิงมีความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ตารางที่ 4.24 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบเปรียบเทียบตามอายุของผู้บริหาร

รายการ	อายุ					χ^2
	<25	25-54	55-64	>65	รวม	
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	3	323	21	1	348	.111
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	4	352	23	1	380	.056
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	4	360	23	1	388	.300
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	6	385	22	1	414	.717
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	6	360	23	0	389	.862
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	4	318	21	1	344	.744
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	6	333	22	1	362	.518
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	3	282	19	1	305	.000**
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	6	390	24	1	421	.208
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	6	323	21	1	360	.033*
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	5	250	18	1	274	.000**
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	6	383	23	1	413	.470
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	6	378	23	1	408	.135

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

รายการ	อายุ					χ^2
	<25	25-54	55-64	>65	รวม	
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	6	369	22	1	398	.304
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนาการท่องเที่ยว	6	374	21	1	402	.822
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยว	5	342	18	1	366	.051
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล	5	316	18	1	340	.007*
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	5	315	18	1	339	.131
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	4	266	18	1	289	.359
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	6	344	20	1	371	.707
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	6	368	23	1	398	.018*
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศ	3	225	17	1	246	.397
หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์	5	318	21	1	345	.022*
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว	5	304	19	1	329	.522
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว	6	289	18	1	314	.031*

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.24 พบว่าความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหารในแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกันในเรื่อง บุคลากร วุฒิการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนและ

ภาคเอกชน ช่องทางการตลาด ระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน นอกนั้นความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร

รายการ	ระดับ					χ^2
	< ป.ตรี	ป.ตรี	> ป.ตรี	อื่นๆ	รวม	
การท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้าง	75	236	36	1	348	.058
กฎหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	117	267	35	1	380	.674
กฎหมายของหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	23	270	38	1	388	.098
มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด	86	288	39	1	414	.031*
มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยว	80	271	37	1	389	.141
มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว	70	244	29	1	344	.003*
มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว	77	252	32	1	362	.000**
มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	63	212	29	1	305	.358
มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน	87	295	38	1	421	.217
องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	77	251	31	1	360	.123
ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว	58	189	26	1	274	.429

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

รายการ	ระดับ					χ^2
	< ป.ตรี	ป.ตรี	> ป.ตรี	อื่นๆ	รวม	
ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว	89	286	37	1	413	.016*
ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว	87	281	39	1	408	.019*
ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว	85	275	37	1	398	.441
ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนาการท่องเที่ยว	85	281	35	1	402	.200
มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนาการท่องเที่ยว	75	258	32	1	366	.578
มีภาคเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบล	20	239	30	1	340	.555
มีกลุ่ม ชมรมและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	75	231	32	1	339	.306
มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล	58	201	29	1	289	.222
มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	79	259	32	1	371	.620
ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว	84	275	38	1	398	.253
หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศ	47	174	24	1	246	.448
หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์	75	239	30	1	345	.653

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

รายการ	ระดับ					χ^2
	< ป.ตรี	ป.ตรี	> ป.ตรี	อื่นๆ	รวม	
มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว	69	228	31	1	329	.590
มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว	70	214	29	1	314	.660

จากตารางที่ 4.25 พบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของ อปท.แตกต่างกันในเรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวของผู้นำท้องถิ่น ความรู้ของบุคลากร และงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก

ตารางที่ 4.26 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามเพศของผู้บริหาร

รายการ	เพศ		รวม	χ^2
	ชาย	หญิง		
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	326	106	432	.856
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	326	106	432	.748
แก้ไขกฎระเบียบ	326	106	432	.699
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	326	106	432	.425
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	326	106	432	.323
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	326	106	432	.699
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	326	106	432	.143
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	326	106	432	.667
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	326	106	432	.066
จัดระเบียบร้านค้า	326	106	432	.660
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	326	106	432	.638
กำหนดมาตรฐานการบริการ	326	106	432	.641
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	326	106	432	.404

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

รายการ	เพศ		รวม	χ^2
	ชาย	หญิง		
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	326	106	432	.644
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	326	106	432	.326
จัดระบบการเดินทาง	326	106	432	.266
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	326	106	432	.661
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	326	106	432	.399
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	326	106	432	.912
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	326	106	432	.785
การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา	326	106	432	.789
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว	326	106	432	.051
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	326	106	432	.904
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	326	106	432	.875
อบรมบุคลากร	326	106	432	.953

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.26 พบว่าความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชายไม่แตกต่างจากผู้บริหารที่เป็นหญิง

ตารางที่ 4.27 ความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามอายุของผู้บริหาร

รายการ	อายุ				รวม	χ^2
	<25	25-54	55-64	>65		
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	6	401	24	1	432	.781
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	6	401	24	1	432	.993
แก้ไขกฎระเบียบ	6	401	24	1	432	.616
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.973
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.538
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.791
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.812
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.952
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.285
จัดระเบียบร้านค้า	6	401	24	1	432	.444
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	6	401	24	1	432	.859
กำหนดมาตรฐานการบริการ	6	401	24	1	432	.002**
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.843
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.765
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	6	401	24	1	432	.770
จัดระบบการเดินทาง	6	401	24	1	432	.693
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	6	401	24	1	432	.778
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.510
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	6	401	24	1	432	.360
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	6	401	24	1	432	.953
การท่องเที่ยวเป็นส่วนของยุทธศาสตร์ฯ	6	401	24	1	432	.504
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.692
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	6	401	24	1	432	.788
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	6	401	24	1	432	.520
อบรมบุคลากร	6	401	24	1	432	.976

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.27 พบว่าความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกันจริงในเรื่องการกำหนดมาตรฐานการบริการเพียงเรื่องเดียว

ตารางที่ 4.28 ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร

รายการ	ระดับ				รวม	χ^2
	< ป.ตรี	ป.ตรี	> ป.ตรี	อื่นๆ		
กำหนดคุณภาพมาตรฐาน	91	300	40	1	432	.292
พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก	91	300	40	1	432	.821
แก้ไขกฎระเบียบ	91	300	40	1	432	.975
ตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.904
พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.601
พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.646
ศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.969
จัดทำฐานข้อมูลการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.941
จัดทำเว็บไซต์การท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.554
จัดระเบียบร้านค้า	91	300	40	1	432	.257
ควบคุมสิ่งปลูกสร้าง	91	300	40	1	432	.754
กำหนดมาตรฐานการบริการ	91	300	40	1	432	.583
ฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.991
กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.792
จัดทำข้อควรปฏิบัติในแหล่งฯ	91	300	40	1	432	.973
จัดระบบการเดินทาง	91	300	40	1	432	.649
จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	91	300	40	1	432	.145
ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.583
ประสานงานกับหน่วยงานอื่น	91	300	40	1	432	.145
ปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์	91	300	40	1	432	.834

ตารางที่ 4.28 ต่อ

รายการ	ระดับ				รวม	χ^2
	< ป.ตรี	ป.ตรี	> ป.ตรี	อื่นๆ		
การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา	91	300	40	1	432	.628
จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.938
จัดประชุมด้านการท่องเที่ยว	91	300	40	1	432	.889
ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	91	300	40	1	432	.758
อบรมบุคลากร	91	300	40	1	432	.852

หมายเหตุ รายละเอียดความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.28 พบว่าความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ละปีของผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันไม่แตกต่างกันทุกรายการ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดเวทีสนทนาและการสัมภาษณ์

จากการจัดเวทีสนทนาและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติจำนวน 3 ครั้งเกี่ยวกับความเห็นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอปท. เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548 วันที่ 24 สิงหาคม 2548 และวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 สรุปได้ดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิธีวางแผนโดยมีการประชุมประชาคมของแต่ละหมู่บ้านและการประชุมประชาคมระดับตำบล โดยให้ประชาคมระดับหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวร่วมกัน แต่ละหมู่บ้านทำแผนของตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากอปท.เป็นผู้เลี้ยงคอยให้คำแนะนำโดยนำประสบการณ์ถ่ายทอดให้ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมรับฟังก่อนการตัดสินใจในการวางแผนการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน
2. คณะกรรมการบริหารอปท.ในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวในระดับค่อนข้างมากโดยมีทั้งฝ่ายสนับสนุนให้ความสำคัญด้านการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนแต่ฝ่ายสนับสนุนน้อยจะเน้นความสำคัญด้านอุปโภคได้แก่การสร้างถนน นำประปา เป็นต้น
3. ปัญหาการวางแผนแบบมีส่วนร่วมคือประชาชนในพื้นที่มีการศึกษา และความรู้ทักษะด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย
4. หน่วยงานภาครัฐบาลที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ป่าไม้ เกษตร หน่วยงานปกครองอำเภอ จังหวัด หน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกษตรจังหวัด พัฒนาชุมชนอำเภอ ฯลฯ เป็นต้น
5. ภาคเอกชนให้ความความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ค่อยมาก ภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นบริษัททัวร์ที่นำนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในพื้นที่ทั้งบริษัทคนไทยและต่างชาติ
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นว่าหากรัฐเห็นความสำคัญการท่องเที่ยวของท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณ เพราะการท่องเที่ยวสามารถลดปัญหาด้านยาเสพติดและสร้างอาชีพให้คนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเกิดรายได้
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีความสอดคล้องการอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวใหม่ควรเน้นการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ควรเน้นยุทธศาสตร์ด้านการประชาสัมพันธ์ การอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดเชียงรายจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงรายโดยการใช้อินเตอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูล
9. การแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวทำให้เป็นตัวอย่าง และควรทำอย่างต่อเนื่องให้เห็นชัดเป็นรูปธรรม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่รายงานปัญหาในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหา ขาดการประสานงานร่วมกันระหว่าง อปท. ต่างคนต่างทำ
แนวทางแก้ไข จัดประชุมเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกันระหว่าง อปท. เชียงบูรณาการ
 ด้านแผนและงบประมาณ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อปท.
2. ปัญหา แผนแต่ละระดับไม่สอดคล้องกัน
แนวทางแก้ไข การทำแผนควรยึดแผนระดับชาติเป็นหลัก จังหวัด อปท. ต้องทำแผน
 สอดรับในทิศทางเดียวกัน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงท่องเที่ยวฯ ททท. สำนักงานจังหวัด อปท.
3. ปัญหา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวบุคลากรไม่เพียงพอไม่มีหน่วย
 งานด้านการท่องเที่ยวในโครงสร้าง
แนวทางแก้ไข ปรับโครงสร้างอปท. ให้มีหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว กำหนดอัตรา
 กำลังในการวางแผน จัดอบรมความรู้ให้เจ้าหน้าที่
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงมหาดไทย อปท.
4. ปัญหา ข้อมูลท่องเที่ยวไม่เชื่อมโยงเป็นระบบ ตั้งแต่จังหวัดถึงท้องถิ่น
แนวทางแก้ไข จัดระบบเชื่อมโยงข้อมูลท่องเที่ยวทุกระดับชาติ- จังหวัด- ท้องถิ่น
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานจังหวัด คณะกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัด
5. ปัญหา ผู้บริหาร อปท. ขาดความต่อเนื่องในการบริหารวิธีการคิด ปฏิบัติ และ
 กลไกการปฏิบัติไปสู่เป้าหมาย
แนวทางแก้ไข มีแผนแม่บทของท้องถิ่น เพื่อกำหนดให้ผู้บริหารปฏิบัติตามแผนอย่าง
 ต่อเนื่อง หากทีมงานมืออาชีพที่ทำงานอย่างต่อเนื่อง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ท้องถิ่นจังหวัด อปท.
6. ปัญหา ชุมชนต่างๆที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวดำเนินการตามอำเภอใจ ขาดการ
 ประสานกับ อปท. และประชาชนในพื้นที่ ขาดการประสานระหว่างภาค
 รัฐและเอกชน
แนวทางแก้ไข จัดประชุมชมรม สมาคมท่องเที่ยวประชุมร่วมกับ อปท. และประชาชน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สมาคมท่องเที่ยว
7. ปัญหา ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการท่องเที่ยว
แนวทางแก้ไข จัดอบรมเสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยว
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษาระดับจังหวัด

8. ปัญหา ด้านโครงสร้าง กฎหมาย ระเบียบไม่สัมพันธ์กัน เช่น กฎหมาย รัฐธรรมนูญ มาตรา 290 กฎหมายจัดตั้ง อปท.
พรบ. การกระจายอำนาจ 2542 ทำให้หน่วยงานทำงานไม่ประสานกัน
แนวทางแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกันตามมติคณะรัฐมนตรี 9 มี.ค. 2545
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สภานิติบัญญัติ ท้องถิ่นจังหวัด อปท.
9. ปัญหา งบประมาณ มีงบประมาณจำกัด ท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญด้านการ พัฒนาการท่องเที่ยว ข้อจำกัดในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีความ เหลือมล้าและประสิทธิผลในการใช้งบประมาณ
แนวทางแก้ไข ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด กระทรวงท่องเที่ยวฯ
10. ปัญหา ความไม่แน่นอน/ ความไม่สงบของประเทศเพื่อนบ้าน
แนวทางแก้ไข สร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ยั่งยืน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานจังหวัด
11. ปัญหา การใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่า
แนวทางแก้ไข บูรณาการการใช้ทรัพยากร
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อปท.
12. ปัญหา เครื่องมือล้ำสมัย เช่นระบบสื่อสาร ระบบช่วยเหลือด้านสาธารณสุข
แนวทางแก้ไข จัดงบประมาณสนับสนุน
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานจังหวัด อปท.

ปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ปัญหา ขาดการนำแผนมาบูรณาการเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
แนวทางแก้ไข จัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อปท.
2. ปัญหา ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมน้อยเกินไป
แนวทางแก้ไข เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยว
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อปท. ประชาชนในพื้นที่
3. ปัญหา ขาดงบประมาณในการดำเนินงานตามแผน
แนวทางแก้ไข บูรณาการด้านงบประมาณจากหน่วยงานระดับชาติ จังหวัดและอปท.
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงมหาดไทย สำนักงานจังหวัด อปท.

4. ปัญหา การบริหารจัดการผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวไม่ลงตัวระหว่าง
นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และ อปท.
- แนวทางแก้ไข จัดประชุมระหว่างผู้รับผลประโยชน์ ได้แก่ตัวแทนนักท่องเที่ยว
ผู้ประกอบการ อปท.
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อปท. ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ

4.4 สรุปและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

4.4.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

ข้อสรุปที่ 1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนในทุกด้าน ศักยภาพที่มีเป็นศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ศักยภาพที่ขาดคือศักยภาพด้านภาคีเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่นๆ

ศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในภาพรวมองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน มีศักยภาพระดับปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัด วิทยุทัศน์ทางการท่องเที่ยวของผู้เ้า ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่นๆพบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ข้อสรุปที่ 2 บทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวม อบท.มีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด บทบาทของอบท.ส่วนใหญ่คือการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยตรง เช่นการจัดการบริการทางการท่องเที่ยวด้านการจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ อยู่ระดับน้อย

ข้อสรุปที่ 3 ความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกในการพัฒนาคือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ผู้เป็นที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคือผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม/ชมรมต่างๆ โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้นำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคาดหวังๆ จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุดโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด อบท. ต้องการบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบคณะกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 เป็นความต้องการในระยะปีแรก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพ และความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กรขนาดใหญ่เช่น อบจ. / เทศบาล กับ องค์กรบริหารส่วนตำบล เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่างและเปรียบเทียบตามลักษณะประชากร พบว่าความเห็นทั้งหมดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน

4.4.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้จะเป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ก็ยังมีบทบาทน้อยและขาดศักยภาพแทบทุกด้านซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านศักยภาพ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีโครงสร้างองค์กรรองรับการท่องเที่ยว ประกอบกับทุนทางสังคมและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแต่ละแห่งที่แตกต่างกัน การท่องเที่ยวในบางพื้นที่จึงเป็นเพียงงานที่อุปถ. ควรทำ (พ.ร.บ. สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล 2537) หรือเป็นงานฝาก (พรชัย รัชมีแพทย์ 2541) การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสนใจของผู้นำท้องถิ่น หรือตามความต้องการของนักการเมืองที่เข้ามามีอิทธิพลแทรกแซงหรือให้งบประมาณช่วยเหลือ
2. กฎหมายระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระรับผิดชอบมากมายหลายเรื่อง เรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสนใจระดับต้นๆ จึงเป็นเรื่องของความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานมากกว่าการท่องเที่ยว สอดคล้องกับผลการศึกษาของวัชรีย์ ชูรักษา (2548) ที่ระบุว่าอุปสรรคที่จำกัดศักยภาพของ อบต. คือการบริหารที่มุ่งสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
3. งบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของอุปถ. ทั้งงบประมาณจากภายในและจากหน่วยงานภายนอกที่มีอยู่จำกัด สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริพันธ์ ไพโรจน์รัตน์ (2543) และ สมพงษ์ ธงไชย และคณะ(2547) ดังจะเห็นได้ว่าการกล่าวถึงปัญหาด้านงบประมาณในทุกครั้งทุกแห่งที่อภิปรายในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านบุคลากร อุปถ. ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว วัชรีย์ ชูรักษา (2548) คุณวุฒิของบุคลากรไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ยังมีข้อจำกัดในคุณวุฒิทางการศึกษา โดยเฉพาะคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นปัญหาของศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยว

ด้านบทบาท

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของประเทศ และของจังหวัดยังขาดความเป็นเอกภาพและเชื่อมโยงไปไม่ถึงท้องถิ่นอย่างแท้จริง ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดจึงมีผลในทางปฏิบัติน้อยเนื่องจากเป็นเรื่องที่ห่างไกลท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนไม่ใช่องค์กรระดับท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติที่กระจายอยู่ทั่วประเทศแต่เป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก จึงอาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีแผนระดับประเทศ มีแผนระดับกลุ่มจังหวัดและระดับจังหวัด (กระทรวงท่องเที่ยวฯ 2548) แต่ขาดการเชื่อมโยงกับแผนระดับล่างและขาดกลไกการพัฒนาที่ชัดเจน (www.tourism.go.th)

5. อปท.ยังไม่สามารถกำหนดบทบาทที่ชัดเจนว่าอปท. ควรมีบทบาทเช่นไรในการพัฒนากการท่องเที่ยวแม้ว่าส่วนใหญ่เป็นว่าอปท. ควรเป็นผู้ประสานงานแต่ความเห็นก็กระจายแตกต่างกันไปทั้งนี้เพราะกฎหมายไม่กำหนดบทบาททางการท่องเที่ยวของอปท. ให้ชัดเจน การพัฒนาที่ผ่านมามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นผู้รรับนักท่องเที่ยวและปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานเบื้องบนหรือนักการเมืองท้องถิ่น (Pretty and Hine 1999) ยังขาดการวางแผนสร้างศักยภาพจากภายในท้องถิ่นเอง

ด้านความต้องการในการพัฒนากการท่องเที่ยว

6. ปัญหาประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะและวิสัยทัศน์ของผู้นำ ผู้นำระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้นการวางแผนพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณในท้องถิ่นจึงมุ่งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและ/หรือความทันสมัยและหลีกเลี่ยงการวางระบบ หรือกำหนดระเบียบควบคุมเพื่อลดความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่นและการพัฒนาทางด้านกายภาพบางครั้งก็ขัดแย้งกับแนวคิดการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7. ความต้องการในการพัฒนากการท่องเที่ยวของอปท.ที่ได้รับจากการศึกษาแสดงถึงการขาดแผนพัฒนาเพราะความต้องการทุกรายการเน้นไปอยู่ที่ปีแรกของการพัฒนาทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการส่วนมากเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้เฉพาะเช่น การอบรม การทำเว็บไซต์ การปลูกจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว การศึกษาตลาดนักท่องเที่ยว เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาทางด้านศักยภาพว่าอปท.ยังขาดบุคลากรผู้มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว

8. เป็นที่น่าสังเกตว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องแก้ไขกฎระเบียบ กำหนดมาตรฐานการบริการ กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว ระบบการเดินทางและการ อบรมมัคคุเทศก์ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งอาจเป็นเพราะปัจจุบันอปท. ไม่ใช่เป็นผู้จัดการท่องเที่ยวโดยตรงและไม่ถือเป็นหน้าที่ๆจะต้องกระทำ และการสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ถามจากอปท.ทุกแห่งโดยที่อปท.หลายแห่งไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องการพัฒนากการท่องเที่ยวหรืออีกมองในอีกมุมหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีศักยภาพในเรื่องเหล่านี้อยู่แล้ว

โดยสรุป ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวของอปท.มีความเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. แผน/ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงทั้งระบบ
2. กฎหมายที่ควบคุมการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนมีน้อย รวมถึงการขาดเครือข่ายทางการท่องเที่ยว
4. ภาคประชาชนยังมีส่วนร่วมไม่เต็มที่
5. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. ความรู้ด้านการท่องเที่ยวของผู้นำ ของบุคลากรและของประชาชนมีจำกัด
7. ขาดงบประมาณสนับสนุนจากภายในและภายนอก

4.4.3 ข้อเสนอแนะ

1. เมื่อนำผลการศึกษาคำนี้ไปเทียบเคียงกับบทบาทหน้าที่ของอปท.ด้านการท่องเที่ยวตามผลการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ (2541) อปท.ยังมีจุดอ่อนในเรื่องของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลซึ่งในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ ดังนั้นอปท.จึงมีแนวทางการดำเนินงานได้หลายแนวทางคือ
 - 1.1 อปท. ต้องเร่งพัฒนาบุคลากรภายในโดยการกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวในหน่วยงานและสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานด้านการท่องเที่ยวหรือ
 - 1.2 ปัจจุบันอปท.ได้รับทุนสนับสนุนให้ศึกษาต่อสาขารัฐประศาสนศาสตร์ บุคลากรของอปท.ควรได้รับการสนับสนุนให้การศึกษา/อบรมความรู้ด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวในระดับที่สูงขึ้นเนื่องจากมีอปท.หลายแห่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังด้านการท่องเที่ยวแต่การบริหารจัดการท่องเที่ยวหลักๆ กลับเป็นบทบาทของหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานระดับสูงระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ
 - 1.3 อปท. ควรแสวงหาผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาด้านการท่องเที่ยวของอปท.
 - 1.4 อปท.ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นและขยายตัวเป็นระดับจังหวัดต่อไป
2. ขอค้นพบจากข้อมูลในแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มพบว่าอปท. ต้องการให้จัดอบรมเรื่องการวางแผนแบบต่างๆให้แก่ อปท. รวมทั้งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น จังหวัด ศูนย์การท่องเที่ยวฯ และ/หรือสถาบันการศึกษาควรสนับสนุนทางวิชาการในการอบรมดังกล่าว
3. ควรส่งเสริมให้ อปท. ทำการวิจัยด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเองเพื่อค้นหาองค์ความรู้

และศักยภาพที่ท้องถิ่นมีอยู่จริง รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการวิจัยด้วย

4. จากผลการวิจัยพบว่าภาคีที่มีอุปท.ให้มีความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นคือภาคประชาชน การพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นจึงควรเริ่มต้นจากความต้องการของประชาชน และความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนไปพร้อมๆกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาทและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว โดยการสำรวจเอกสาร การสัมภาษณ์และการจัดเวทีสนทนา และการใช้แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในจังหวัด เชียงรายจำนวน 144 หน่วยงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า S.D. และค่า Chi-Square

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

ข้อสรุปที่ 1 ศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนในทุกด้าน โดยส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านโครงสร้าง กฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านที่มีความพร้อมรองลงมาคือด้านเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่นๆ

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีศักยภาพระดับปานกลางเพียงสี่เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของผู้นำ ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่นๆพบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด

ข้อสรุปที่ 2 บทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว บทบาทที่มีอยู่ระดับน้อยคือการบริการทางการท่องเที่ยว เช่นการจัดพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ

ข้อสรุปที่ 3 ความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนพัฒนาคลังกิจการจัดการท่องเที่ยว โดยมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคือผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม/ชมรมต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้ำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวังๆ จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุดโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด วิธีบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นความต้องการในระยะปีแรก

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพ บทบาทและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กรขนาดใหญ่ เช่น อบจ. / เทศบาล กับ องค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับล่างพบว่าความเห็นทั้งหมดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทุกด้าน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้จะเป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ก็ยังมีบทบาทน้อยและขาดศักยภาพแทบทุกด้านซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านศักยภาพ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีโครงสร้างองค์กรรองรับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว
2. จึงเป็นเพียงงานแฝงหรืองานตามความสนใจของผู้นำท้องถิ่น
3. กฎหมายระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระรับผิดชอบมากมายหลายเรื่อง
4. เรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสนใจระดับต้นๆ จึงเป็นเรื่องของความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองซึ่งเป็นหน้าที่หลักของหน่วยงานมากกว่าการท่องเที่ยว
 3. ท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นผู้
5. บริหาร เจ้าหน้าที่หรือแม้แต่ประชาชน วุฒิการศึกษาของผู้บริหารระดับสูงยังมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมและระดับประถมศึกษา วุฒิการศึกษาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่คือปริญญาตรี ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเรื่องที่รัฐควรให้การสนับสนุนอย่างยิ่ง

ด้านบทบาท

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ และของจังหวัดยังขาดความเป็น
2. เอกภาพและเชื่อมโยงไปไม่ถึงท้องถิ่นอย่างแท้จริง ยุทธศาสตร์ระดับประเทศและยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดจึงมีผลในทางปฏิบัติน้อยเนื่องจากเป็นเรื่องที่ห่างไกลท้องถิ่น ผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนไม่ใช่องค์กรระดับท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติที่กระจายอยู่ทั่วประเทศแต่เป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก จึงอาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีแผนระดับประเทศ มีแผนระดับกลุ่มจังหวัดและระดับจังหวัดแต่ขาดการเชื่อมโยงกับแผนระดับล่างและขาดกลไกการพัฒนา
3. การพัฒนาที่ผ่านมาท้องถิ่นเป็นผู้ตั้งรับนักท่องเที่ยวและปฏิบัติตามคำสั่งของหน่วยงานเบื้องบนหรือนักการเมือง ท้องถิ่นยังขาดการวางแผนสร้างศักยภาพจากภายในท้องถิ่นเอง ดังนั้นแม้ว่าการท่องเที่ยวจะเติบโตในประเทศไทยมานานแต่ก็ยังพัฒนาอยู่ในส่วนกลางหรือในภาคเอกชนเท่านั้น

ด้านความต้องการ

1. ปัญหาประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาวะและ
2. วิสัยทัศน์ของผู้นำ ผู้นำระดับสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้นการวางแผนพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณในท้องถิ่นจึงมุ่งสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและ/หรือความทันสมัยโดยบางครั้งมีความขัดแย้งกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
3. ความต้องการที่ผู้บริหารตอบสนองถึงการขาดแผนพัฒนาเพราะความต้องการทุกรายการเน้นไปอยู่ที่ปีแรกของการพัฒนาทั้งหมด และมีความไม่ต้องการพัฒนาอยู่บ้างในทุกเรื่อง
4. เป็นที่น่าสังเกตว่า เรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ต้องการมากที่สุดคือการแก้ไขกฎระเบียบ กำหนดมาตรฐานการบริการ กำหนดเวลาและพื้นที่การท่องเที่ยว ระบบการเดินทางและอบรมมัคคุเทศก์ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งอาจเป็นเพราะการสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ถามจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องการท่องเที่ยวหรืออีกนัยหนึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีศักยภาพในเรื่องเหล่านี้อยู่แล้ว

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อค้นพบจากข้อมูลในแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มพบบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดศักยภาพในการวางแผนและจัดการโครงการ หน่วยงานในระดับเหนือจึงควรจัดให้มีการอบรมเรื่องการวางแผนแบบต่างๆ ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวด้วย โดยอาจจัดเป็นโครงการนำร่องในบางพื้นที่ก่อนเป็นตัวอย่าง
2. หากรัฐบาลต้องการพัฒนาพื้นที่ของประเทศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างขององค์กรระดับพื้นที่ควรมีผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เช่น กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวให้หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มจากหน่วยงานที่มีผลงานด้านการท่องเที่ยวมาก่อนเพื่อกระตุ้นและลงใจให้หน่วยงานที่ไม่สนใจด้านการท่องเที่ยวพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองต่อไป
3. ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างหน่วยงานอบต. ในรูปของเครือข่ายการท่องเที่ยวเพื่อเสริมศักยภาพระหว่างหน่วยงานโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยช่วยส่งเสริมด้านการตลาดในระยะเริ่มแรก
4. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวยังจำกัดที่การดูแลรักษาทรัพยากร แต่ในด้านการพัฒนามูลค่าเพิ่มของทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการท่องเที่ยวควรได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจัดสรรงบประมาณหรือมีเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในระยะต่อไป

1. ควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการวิจัยด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเองเพื่อค้นหาองค์ความรู้ และศักยภาพที่ท้องถิ่นมีอยู่
2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความสำเร็จในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเฉพาะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการท่องเที่ยวหรือมีการท่องเที่ยวเป็นเป้าหมายของการพัฒนาเพื่อหาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. (ม.ป.ป.). ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ใน แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551, หน้า 6.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2543). **ผลกระทบการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 2. (2545). **สถิตินักท่องเที่ยว**. เอกสารอัดสำเนา. เก็บสถิติท่องเที่ยวเชียงรายอดีต หวันกระทบแผนยุทธศาสตร์. (วันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2549).

ประชาชาติธุรกิจ, หน้า 29.

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 115 ตอนพิเศษ 130, หน้า 35.

คณะกรรมการการท่องเที่ยว กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2540). **รายงานของคณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬาวุฒิสภา พิจารณาศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันในยุคของการค้าเสรี**. มปท.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2548). **แนวทางและวิธีวิจัยสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์.

ชยันต์ วรรณภูติ (บรรณาธิการ). **เวทีผู้ถูกท่องเที่ยว**. (2538). รายงานการสัมมนาวันที่ 25-26 เมษายน 2538 ณ YMCA เชียงใหม่. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชินรัตน์ สมสืบ. (2545). **การศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชุกกลิ่น อุณวิจิตร. (2548). **พฤติกรรมการเดินทางและลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดเชียงราย**. รายงานวิจัยเสนอต่อศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย.

ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์ (บรรณาธิการ). (2547). **ทุนสังคมและทุนวัฒนธรรมในระบบเศรษฐกิจและการจัดการยุคใหม่**. รวบรวมบทความจากการประชุมวิชาการประจำปี 2547 มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ดิเรก ปัทมศิริวัฒน์และคณะ. (2543). **ดัชนีชี้วัดเชิงคุณภาพการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครพิษณุโลก**. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เดื่อนใจ ดีเทศน์. (2530). **ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนบนภูเขา** ใน ชยันต์ วรรณภูติ และ ชยันต์ ผลโคก (บรรณาธิการ). รายงานการสัมมนาผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่: **เอกสารชุดวัฒนธรรมกับการพัฒนาลำดับที่ 2**, หน้า39-42. เชียงใหม่: โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2493). **30 ชาติในเชียงราย**. กรุงเทพฯ: อุกฤษการพิมพ์.

ประกาศิต เศรษฐธรรม. (2543). **การถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสู่ท้องถิ่น : กรณีศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมของส่วนกลาง ศักยภาพของท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปรีชา ปวงคำ. (2548). **การศึกษากระบวนการเสริมสร้างบทบาทและขีดความสามารถของผู้นำธุรกิจชุมชน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เปิดงานวิจัย ก.พ. รากหญ้า-ผลประโยชน์ทับซ้อน. (27 ตุลาคม พ.ศ. 2548) **ประชาชาติธุรกิจ**, หน้า 9.

พรชัย รัชมีแพทย์. (2541). **หลักกฎหมายการปกครองท้องถิ่นไทย**. โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอน 40 ก หน้า 1.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอน 55ก 17 มิถุนายน 2546. หน้า 7-20 .

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 111 ตอนที่ 53 ก 2 ธันวาคม พ.ศ. 2537.

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540. **ราชกิจจานุเบกษา**. ตอน 11462 ก 31 ตุลาคม พ.ศ. 254. หน้า 1.

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2523. **ราชกิจจานุเบกษา**. ตอน 97131 ก (ฉบับพิเศษ) 23 สิงหาคม พ.ศ. 2523.

พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 120 ตอน 124 ก 22 ธันวาคม พ.ศ. 2546.

มธุรส ปราปไฟรี. (2543). **ศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว กรณีชุมชนไทยทรงดำบ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่
ที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.)**. เสนอต่อการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยโครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
กระทรวงมหาดไทย.

มนัส สุวรรณ และคณะ. (2545). **โครงการศึกษาแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว เชียงราย
พะเยา แพร่ น่าน**. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดย โครงการศึกษาวิจัยการจัดการ
มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เมืองมิตรภาพ เชียงรายเชียงรายรุ่ง. (วันที่ 21-30 พฤศจิกายน 2541). **นครเชียงราย**, หน้า 2.

ยศ สันตสมบัติ. (2542). **ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่าง
ยั่งยืน**. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยแนวทางการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.

2540. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 114 ตอน63 ง วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2540 หน้า 29.

เลิกเทงบฯ ทุกจังหวัดมุงท่องเที่ยวมุ่งพื้นที่ฮ็อต 22 จังหวัด เฮรับเต็มๆ. (9 พฤศจิกายน 2547).

มติชนรายวัน, หน้า 5.

วิศิษฎ์ สุปรียาพร. (2543). **ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม
กฎหมาย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วัชรวิ ฐรักษา. (3/2548 กรกฎาคม-กันยายน 2548). รายงานวิจัยฉบับย่อ บทสรุปสำหรับผู้บริหารงานวิจัย
ในหัวข้อ “ ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย: ผลกระทบและการตอบสนอง
ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” e-TAT Tourism Journal.

ศดาญ ฐัญน้อม. (2545). **กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม
อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน**. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริพันธุ์ ไพโรจน์รัตน์. (2543). **ความพร้อมของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการ
ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สงบ ลักษณะ. การกระจายอำนาจให้จังหวัดดำเนินงานพัฒนาและประเมินคุณภาพการศึกษา. (35 (2-4).
2538). **วารสารการวิจัยทางการศึกษา**, หน้า 20-32.

สมพงษ์ ธงไชย พิเศษ เสนาวงษ์ และ พินัย วิถีสวัสดิ์. (2547). ความพร้อมในการบริการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นของไทยในกลุ่มจังหวัดริมแม่น้ำโขงตอนล่าง (มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี) ใน ทวีป ศิริวัศมี บรรณาธิการ. **รวมบทความการวิจัยการท่องเที่ยว** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย. หน้า113-135.

2 เชียงพลิกประวัติศาสตร์ลงนามบ้านที่เมืองน่อง. (วันที่ 25 พฤศจิกายน- 9 ธันวาคม 2541).

เชียงใหม่, หน้า1.

สุทธิชัย อบอุ่น. (2541). **การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: ศึกษาเฉพาะกรณีเส้นทางสายลำน้ำกก**. วิทยานิพนธ์ สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2548). **ร่างกรอบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย (พ.ศ. 2547 – 2551)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2548). **ความต้องการขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นในการผลักดันยุทธศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยว**. ค้นจาก www.tourism.go.th, 20 มีนาคม 2548.

Boonchote, Thawatchai. (1994). **Changes Induced by tourism Development in Rural Community: A Case Study of the Golden Triangle, Thailand**. Ph.D Dissertation, University of Victoria, Canada.

Brohman, J. (1996). **Popular development: Rethinking the theory and practice of development**. Oxford: Blackwell.

Buakhlee, B. Four-lane Mekong: who for? **Manager**. (Online), Accessed 2003, March 12 from World Wide Web: <http://www.Manager.com>.

Cernea, M. M. (1991). **Putting People First: Sociological Variables in Rural Development**. 2nd edn. New York: Oxford University Press and World Bank.

Cernea, M. M. (1994). The sociologist's approach to sustainable development. In I. Serageldin and A. Steer (eds.) **Making Development Sustainable: From Concept to Action**, pp.7-9. Washington D.C.: World Bank.

- Chambers. R. (1991). Shortcut and participatory methods for gaining social information for projects. In M. M. Cernea (ed.) **Putting People First: Sociological Variables in Rural Development**. 2nd edn., pp. 515-537. New York: Oxford University Press and World Bank.
- Chambers. R.(1992). **Rural Appraisal: Rapid, Relaxed and Participatory**. Brighton: Institute of Development Studies.
- Chambers. R. (1997). **Whose Reality Count? Putting the First Last**. London: Intermediate Technology Publications.
- Dearden, P. (1996). " Trekking in Northern Thailand: Impact distribution and evolution over time" (pp.204 –225) in Michael J.G. Parnwell (ed.). **Uneven Development in Thailand**. Aldershot: Avebury.
- Dekadt, E. (Ed.). (1978). **Tourism passport to development? perspective on the social and cultural effects of tourism in developing countries**. New York: Oxford University Press.
- Forsyth , T. (1995). Non-regulated tourism as a form of environmental management in northern Thailand: The case of Pha Dua, Chiang Rai. (pp. 155-157) In J. Rigg (Ed.), **Counting the costs**. Singapore: Institute of Southeast Asia Studies.
- Inskip, E. (1998). **Guide for Local Authorities on Developing Sustainable Tourism**. Madrid: World Tourism Organization.
- Lea, J. (1988). **Tourism and development in the Third World**. London: Routledge.
- McGee, R. Participating in development. In U. Kothari and M. Minogue (eds.) **Development Theory and Practice: Critical Perspectives**, pp. 92-116. Hampshire, UK: Palgrave.
- Mowforth, M. and I. Munt. (2003). **Tourism and Sustainability: Development and New Tourism in the Third World**. 2nd edn. London: Routledge.
- Oakley, P. and D. Marsden. (1985). **Approaches to Participation in Rural Development**. Geneva: International Labour Office.
- Oakley, P. et al. (1991). **Projects with People: The Practice of Participation in Rural Development**. Geneva: International Labour Office.
- Pearce, P. L., G. Moscardo and G. F. Ross. (1996). **Tourism Community Relationships**. Oxford: Elsevier Science.

- Phusurinkham S. (2002). Tourism and child prostitute in Thailand. **Contour**. On-line www.pacific.net.hk/~countour Accessed 30 March 2002.
- Pretty, J., and Hine, R. (1999). **Participatory appraisal for community assessment: Principles and methods**. Essex: Centre for Environment and society, University of Essex.
- Reid, D.G. (2003). **Tourism, Globalization and Development: Responsible Tourism Planning**. London: Pluto Press.
- Schneider, H. and M. Libercier. (1995). **Participation Development: From Advocacy to Action**. Economic Co-operation and Development (OECD).
- Toyota, M. (1996). The effects of tourism development on an Akha community: A Chiangrai village case study. In M. J.G. Parnwell (Ed.), **Uneven development in Thailand**. (pp. 226-240). Aldershot, England: Avebury.
- Uphoff, N. (1991). Fitting projects to people. In M. M. Cernea (ed.) **Putting People First: Sociological Variables in Rural Development**. 2nd edn., pp. 466-511. New York: Oxford University Press and World Bank.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจศักยภาพและความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2548

ส่วนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับตำบล

1. ชื่อหน่วยงานอบต.ที่ตั้งเลขที่.....อำเภอ.....
จ.เชียงราย. รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์ 053-.....โทรสาร 053-.....
Email.....
2. การเดินทางจากศาลากลางจังหวัดเชียงรายมาจนถึงที่ทำการอบต./เทศบาลใช้เวลา
.....ชั่วโมง.....นาที
3. ชื่อนายกอบต./นายกเทศมนตรี (นาย นาง นางสาว)..... เริ่มปี พ.ศ.
4. จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่ตำบล/เทศบาลรวม.....คน/ปี
เดือนที่นักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุด คือเดือน.....น้อยที่สุดคือเดือน.....

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ของแหล่งท่องเที่ยว เฉพาะที่ เคยมีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้ว
ในข้อต่อไปนี้

5 ทรัพยากรธรรมชาติ

ภูเขา/ ทิวทัศน์	ป่า	น้ำตก	ถ้ำ
ทะเลสาบ	สัตว์ป่า/นกป่า	น้ำพุร้อน	สวนป่า/อุทยาน
อื่นๆ.....			

6. แหล่งประวัติศาสตร์/วัฒนธรรมและแหล่งโบราณคดีสำหรับการท่องเที่ยว

แหล่งโบราณคดี	เมืองเก่า
หมู่บ้านสถาปัตยกรรมดั้งเดิม	แพทย์พื้นบ้าน
การแต่งกายพื้นเมือง	ประเพณี/เทศกาล
หมู่บ้านหัตถกรรม	การแสดง/ดนตรี
พิพิธภัณฑ์	ศูนย์วัฒนธรรม
ศูนย์วิทยาศาสตร์/ศูนย์การเรียนรู้	หมู่บ้านชนบท
อาชีพเก่าแก่/อาชีพสมัยใหม่	อื่นๆ

7. แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะอื่นๆ

สนามกีฬา/แข่งขัน	แหล่งท่องเที่ยวกลางคืน
สวนสนุก	สวนสัตว์
สวนพฤกษศาสตร์	สถานพำนัก/คาสิโน อื่นๆ.....

8. สาธารณูปโภค

การคมนาคมติดต่อ	ทางอากาศ	ทางน้ำ	ทางถนน
ยานพาหนะที่เข้าถึง	รถจักรยานยนต์	รถยนต์	เรือ อื่นๆ.....
แหล่งน้ำใช้	ประปา	น้ำบาดาล	คลอง/แม่น้ำ อื่นๆ
ไฟฟ้า	มี 100%	มี 75%	มี 25% หรือน้อยกว่าของพื้นที่
ระบบกำจัดขยะ	ไม่มี	มีระบุวิธี.....	
การกำจัดสิ่งปฏิกูล	ไม่มี	มีระบุวิธี.....	
การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์/แฟกซ์/อินเทอร์เน็ต	ไม่มี	มีระบุ.....	
การไปรษณีย์	ไม่มี	มี	

9. สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว

ที่พัก	โรงแรมระดับ.....	เกสต์เฮาส์
	บ้านรับรองของหน่วยงาน	อื่นๆ รวม แห่ง
ร้านอาหาร	อาหารนานาชาติ	อาหารไทย
		อาหารพื้นเมือง อาหารป่า รวม.... แห่ง
บริษัทท่องเที่ยว	ไม่มี	มี..... แห่ง
บริษัทรถเช่า	ไม่มี	มี..... แห่ง
มัคคุเทศก์	ไม่มี	มี..... คน
ร้านขายของที่ระลึก	ไม่มี	มีประเภท..... แห่ง
ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยว	ไม่มี	มีดำเนินการโดย.....
ธนาคาร/ที่รับแลกเงิน	ไม่มี	มี..... แห่ง
สถานพยาบาล	ไม่มี	มี..... แห่ง

- การดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว ไม่มี มีดำเนินการโดย.....
 อื่นๆ.....
10. มีศิลปินที่มีชื่อเสียงด้าน..... ชื่อ.....
 ด้าน..... ชื่อ.....
 ด้าน..... ชื่อ.....
11. มีอาหารพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อคือ.....
12. รายชื่อผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่ผลิตเพื่อขายนักท่องเที่ยว (เรียงตามลำดับความสำคัญ)
1. OTOP ไม่ใช่ OTOP ชื่อผู้ผลิต..... โทรศัพท์.....
 2. OTOP ไม่ใช่ OTOP ชื่อผู้ผลิต..... โทรศัพท์.....
 3. OTOP ไม่ใช่ OTOP ชื่อผู้ผลิต..... โทรศัพท์.....
13. มีหน่วยงานองค์กรเอกชนคือ.....
14. มีสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวคือ.....
15. เมื่อคนภายนอกนึกถึงตำบล/เทศบาลนี้จะนึกถึงอะไรก่อน.....
16. มีโครงการของจังหวัด/ประเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเรื่อง.....

ส่วนที่ 2 การวางแผนพัฒนาจัดการการท่องเที่ยว

1. หน่วยงานแห่งนี้มีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวหรือไม่
 ไม่มี มีเจ้าหน้าที่.....คน มีคณะกรรมการท่องเที่ยว.....คน
2. หน่วยงานแห่งนี้มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่
 ไม่มี มีแผน 1 ปี มีแผน 3 ปี มีแผน 5 ปีหรือมากกว่า
3. หน่วยงานแห่งนี้เคยเข้าร่วมการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานระดับจังหวัดหรือไม่
 ไม่เคย เคย 1-3 ครั้ง เคยมากกว่า 3 ครั้ง
4. หน่วยงานแห่งนี้มีโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับตำบล/เทศบาลอื่นที่อยู่ใกล้เคียงหรือไม่
 ไม่มี มี ระบุชื่อตำบลที่ร่วมงาน.....
5. มีหน่วยงานเอกชน NGOs กลุ่มตัวแทน เข้ามาร่วมวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับหน่วยงานหรือไม่
 ไม่มี มี ระบุชื่อกลุ่ม.....

6. ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบล/เทศบาลระดับใด
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ไม่มีส่วนร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมให้ข้อมูล ร่วมรับรู้แผน ร่วมจัดทำแผน

7. ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ระดับใด

ไม่ต้องการ ต้องการน้อย ต้องการมาก ต้องการมากที่สุด ไม่ทราบ

8. มีสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาทางการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือไม่ (ตอบได้หลายข้อ)

ไม่มี มีโครงการวิจัย มีโครงการฝึกอบรม มีโครงการอนุรักษ์

อื่นๆโปรดระบุชื่อสถานศึกษา.....

9. เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบเป็นข้อใด มากที่สุด

เศรษฐกิจ ความเข้มแข็งทางสังคมวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

อื่นๆระบุ.....

10. โปรดเรียงลำดับความสำคัญของการพัฒนาอบต./เทศบาล (โปรดเขียนเลข 1 2 3 4 5 ลงใน)

การเกษตร อุตสาหกรรม การค้า การท่องเที่ยว อื่นๆ

11. อะไรคือปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ตอบได้หลายข้อ)

ขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยว ขาดความรู้เรื่องการจัดทำแผน เป้าหมายไม่ชัดเจน

ขาดบุคลากรทำงาน แหล่งท่องเที่ยวไม่มีศักยภาพ ขาดงบประมาณ

ขาดความร่วมมือจากหน่วยงาน ขาดความร่วมมือจากประชาชน

อื่นๆระบุ.....

12. อะไรคือปัญหาในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ในพื้นที่ (ตอบได้หลายข้อ)

ขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยว ขาดความรู้เรื่องการบริหารจัดการ ขาดทิศทางที่ชัดเจน

ขาดบุคลากรทำงาน ขาดความร่วมมือจากประชาชน ขาดงบประมาณ

การแย่งชิงทรัพยากรจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ อื่นๆระบุ.....

13. อะไรคือ โอกาส ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่แห่งนี้.....

14. บทบาทการจัดการการท่องเที่ยวของหน่วยงานท่านปัจจุบันเป็นไปตามข้อใดมากที่สุด

ทำงานตามกฎหมาย ทำงานตามคำสั่ง/นโยบายของจังหวัด

เป็นผู้ประสานงานกับเอกชนและประชาชนในพื้นที่

เป็นเจ้าของโครงการทางการท่องเที่ยว

15. จากทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ท่านคิดว่าพื้นที่ของท่านเหมาะสมกับการท่องเที่ยวแบบใด
ทัวร์ชมบ้านเมือง	เดินป่า	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/วัฒนธรรม
การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
การท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะ(ระบุ).....		
16. ใครบ้างที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของท่าน (ตอบได้หลายข้อ)
ประชาชน	หน่วยงานภาครัฐ	ธุรกิจท่องเที่ยว
ภาคต่างประเทศ	นักการเมือง	กลุ่มตัวแทนและ NGO
17. บุคคล/กลุ่มคนที่ควรมีส่วนร่วมวางแผนจัดการท่องเที่ยว(ตอบได้หลายข้อ)
นักการเมือง	ผู้คัดค้าน	ผู้ได้ประโยชน์
หน่วยงานราชการ	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้นิยมงบประมาณ
ผู้กำหนดนโยบาย	กลุ่มตัวแทนและ NGO	
ผู้กำลังเดือดร้อนจากการท่องเที่ยว	อื่นๆ.....	
18. การท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงที่ดีในเรื่องอะไร (ตอบได้หลายข้อ)
อาชีพและรายได้	วัฒนธรรมประเพณี	สังคมเข้มแข็ง
การอนุรักษ์ทรัพยากร	อื่นๆ.....	
19. การท่องเที่ยวทำให้ท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไปในทางไม่ดี (ตอบได้หลายข้อ)
การบุกรุกที่สาธารณะ	วัฒนธรรม	อาชญากรรม
ขยะและสุขอนามัย	ความเหลื่อมล้ำทางรายได้	อื่นๆ
20. บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นอย่างไร
เป็นผู้วางแผน	เป็นผู้นำการพัฒนา	เป็นผู้สนับสนุน
เป็นผู้กำกับดูแล	เป็นผู้บริหารจัดการ	เป็นผู้เฝ้าระวัง
เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค/งบประมาณ	อื่นๆ	
21. การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่นควรเป็นรูปแบบใด
- อบต. บริหารและจัดการเองทั้งหมด
- อบต. บริหารและจัดการเอง โดยมีที่ปรึกษาจากภายนอก
- คณะกรรมการร่วม โดยมีองค์ประกอบจากหลาย ๆ ฝ่าย
- ให้องค์กรประชาชนในหมู่บ้านบริหารจัดการ

ให้สัมปทานกับองค์การภายนอก

บริหารจัดการในรูปแบบของสหกรณ์โดยมีผู้แทนจากหลายกลุ่มอาชีพเข้าร่วม

22. เรื่องต่อไปนี้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อบต./เทศบาลมากน้อยอย่างไร

ปัจจัย	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็น อุปสรรค
1. ศักยภาพของนักท่องเที่ยว (คุณภาพ ความสามารถในการใช้จ่าย)					
2. ค่าใช้จ่าย/ความสะดวกในการเดินทาง ของนักท่องเที่ยว					
3. การแข่งขันกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ					
4. ทักษะ/ความรู้สึกรักของชุมชนในพื้นที่					
5. ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่					
6. การสนับสนุนด้านงบประมาณ					
7. ความมั่นคงทางการเมืองของรัฐบาล					
8. ความปลอดภัยในสถานที่สาธารณะ					
9. สาธารณสุข/ความสะอาด/สุขอนามัย					
10. ความแตกต่างทางวัฒนธรรมชนเผ่า					
11. การแทรกแซงของนักการเมือง					
12. ผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น					
13. การลงทุนของนักธุรกิจภายใน/นอก					
14. อำนาจจัดการตามกฎหมาย					

23. ความเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของจังหวัดเชียงราย

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1. เส้นหิ้งของเมืองเชียงรายคือแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ			
2. เส้นหิ้งของเมืองเชียงรายคือแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์			
3. เส้นหิ้งของเมืองเชียงรายคือแหล่งท่องเที่ยวชายแดน			
4. เส้นหิ้งของเมืองเชียงรายคือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ			
5. เส้นหิ้งของเมืองเชียงรายคือความหลากหลายทางวัฒนธรรม			

24. ทศนคติเกี่ยวกับประโยชน์ของการท่องเที่ยวที่มีต่อท้องถิ่น

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1. การท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น			
2. การท่องเที่ยวทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น			
3. การท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนพอใจ			
4. การท่องเที่ยวทำให้วัฒนธรรมคงอยู่อย่างมั่นคง			
5. การท่องเที่ยวทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น			

25. กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดี

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
1. กำหนดเป้าหมายชัดเจน			
2. มีแนวทางการพัฒนาร่วมกันหลายฝ่าย			
3. มีแผนงาน/กิจกรรม ร่วมกัน			
4. การจัดการผลประโยชน์ชัดเจน			
5. มีการเตรียมความพร้อมให้ชุมชน			
6. มีการประเมินผล			
7. มีคณะทำงาน			
8. มีการรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น			
9. มีกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติ			

รายการ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ
10. มีงบประมาณรองรับ			
11. มีการแก้ไขข้อขัดแย้งในชุมชน			
12. มีการให้รางวัล			

26. ถ้าจะพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของท่านๆ อยากจะทำอะไรก่อน-หลัง

รายการ	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3
1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
2. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก			
3. แก้ไขกฎระเบียบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน			
4. ตั้งคณะทำงานด้านการท่องเที่ยว			
5. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว			
6. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว			
7. ศึกษาดูงานนักท่องเที่ยว			
8. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม			
9. พัฒนาทรัพยากรที่เสื่อมโทรม			
10. จัดระเบียบร้านค้า สถานบริการ			
11. หาเอกลักษณ์/จุดเด่นของท้องถิ่นเพื่อเป็นจุดขาย			
12. รักษา/ควบคุมความกลมกลืนของสิ่งปลูกสร้าง			
13. สร้างมาตรฐานด้านราคาและบริการ			
14. ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์			
15. แบ่งเวลาและพื้นที่ (Zone) ทางการท่องเที่ยว			
16. ปรับปรุงข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว			
17. ใช้เทคโนโลยีในการขนส่งและการตลาดมากขึ้น			
18. สร้างการยอมรับจากชุมชน			
19. เน้นให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว			
20. สร้างพันธมิตรทางการท่องเที่ยว			

รายการ	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3
21. จัดทำแพ็คเกจทัวร์			
22. ประสาน กำหนดเวลา/กิจกรรม กับหน่วยงานอื่น			
23. จัดการประชุมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่บ่อขง			
24. มีเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวชัดเจน			

ส่วนที่ 3 ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมวิจัยทางการท่องเที่ยว

ในปี 2548-9 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีโครงการวิจัยร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและโครงการของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาหลายโครงการ หน่วยงานท่านสนใจจะร่วมกิจกรรมโครงการวิจัยทางการท่องเที่ยวกับมหาวิทยาลัยฯ โครงการใดบ้าง

1. การพัฒนาเมืองท่องเที่ยวควบคู่กับเมืองอุตสาหกรรม
2. การท่องเที่ยวเชิงสปาจากน้ำแร่ธรรมชาติ
3. อาหารพื้นเมืองสำหรับนักท่องเที่ยว
4. งานหัตถกรรมและผลิตภัณฑ์พื้นบ้านสำหรับนักท่องเที่ยว
5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว
6. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
7. อัตลักษณ์และภาพลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่
8. ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
9. ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคธุรกิจ
10. ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวของภาคประชาสังคมและ NGO
11. ผลกระทบของการท่องเที่ยว
12. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน
13. เส้นทางท่องเที่ยวแม่สาย-เชียงตุง
14. การท่องเที่ยวชายแดนเชียงใหม่
15. การสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามโครงการวิจัย
เรื่องศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและความต้องการในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคำถามการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 3 ประการคือ
 - 1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
 - 1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
 - 1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
2. แบบสอบถามนี้จะสอบถามจากผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งละ 3 คนโดยโดยสอบถามจากผู้บริหารระดับละ 1 คนดังนี้

ระดับ	อบต.	เทศบาล	อบจ.
ผู้บริหารระดับสูง	นายก อบต.	นายกเทศมนตรี	นายก อบจ.
	รองนายก อบต.	เทศมนตรี	รองนายก อบจ.
	ประธานสภา อบต.	ประธานสภาเทศบาล	ประธานสภา
ผู้บริหารระดับกลาง	ปลัด อบต.	ปลัดเทศบาล	ปลัด อบจ.
		หัวหน้าสำนักงานปลัด	ผอ.กอง
			หัวหน้าฝ่าย
ผู้บริหารระดับล่าง	หัวหน้าส่วน	ผอ.กอง	เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ
	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์	เจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยว	ด้านการท่องเที่ยว
	นโยบาย	เที่ยว	

3. ข้อมูลจากการศึกษาจะใช้เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ต่อไป
จึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงครบทุกข้อ ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอ
ในภาพรวมและจะไม่มีผลต่อผู้ตอบแต่ประการใด หากท่านประสงค์จะให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจาก
แบบสอบถามสามารถติดต่อได้ตามที่ที่อยู่ปรากฏข้างล่างนี้

ขอขอบพระคุณที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. ชูกลิน อุนวิจิตร

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โทรศัพท์ 053-776088/053-776087

Email: chooglino@hotmail.com

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. สถานที่ทำงาน อบต/เทศบาล/อบจ. อำเภอ

โทรศัพท์.....

2. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

3. อายุ

1. ต่ำกว่า 25 ปี

2. 25-54 ปี

3. 55-64 ปี

4. 65 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา

2. มัธยมศึกษา

3. อนุปริญญา/ปวส.

4.ปริญญาตรี

5. สูงกว่าปริญญาตรี

6. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. ระดับบริหาร

1. ผู้บริหารระดับสูง

2. ผู้บริหารระดับกลาง

3. ผู้บริหารระดับล่าง

ตอนที่ 2 ศักยภาพในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ท่านคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้มีศักยภาพในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ เพียงใด

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการ

(1= น้อยที่สุด, 5= มากที่สุด)

ข้อ	รายการ	ไม่มี	มี				
			1	2	3	4	5
1	มีการท่องเที่ยวอยู่ในกรอบโครงสร้างของหน่วยงาน						
2	มีกฎหมายและระเบียบปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนากการท่องเที่ยว						
3	มีกฎหมายของหน่วยงานอื่นที่เอื้อต่อการพัฒนากการท่องเที่ยว						
4	มีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัด						
5	มีรายได้และงบประมาณในการพัฒนากการท่องเที่ยว						
6	มีงบประมาณภายนอกสนับสนุนการท่องเที่ยว						
7	มีบุคลากรมีความรู้เรื่องการพัฒนากการท่องเที่ยว						
8	มีบุคลากรมีวุฒิการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว						
9	มีบุคลากรมีความสามารถในการประสานงานกับชุมชน						
10	องค์กรมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว						
11	ผู้นำท้องถิ่นมีวุฒิการศึกษาทางการท่องเที่ยว						
12	ผู้นำท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยว						
13	ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว						
14	ผู้นำท้องถิ่นมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว						
15	ผู้นำมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจพัฒนากการท่องเที่ยว						
16	มีท้องถิ่นอื่นเป็นเครือข่ายในการพัฒนากการท่องเที่ยว						
17	มีภาคเอกชนร่วมพัฒนากการท่องเที่ยวในตำบล						
18	มีกลุ่ม ชุมมและองค์กรเอกชนร่วมพัฒนากการท่องเที่ยว						
19	มีคณะกรรมการท่องเที่ยวของตำบล						

ข้อ	รายการ	ไม่มี	มี				
			1	2	3	4	5
20	มีสถาบันอื่นๆ เช่น การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว						
21	ประชาชนในท้องถิ่นพร้อมที่จะร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว						
22	หน่วยงานมีเครือข่ายการท่องเที่ยวในต่างประเทศ						
23	หน่วยงานมีช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์						
24	มีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว						
25	มีระบบควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยว						

ตอนที่ 3 บทบาทในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวการพัฒนาการท่องเที่ยว

3.1 บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อใด (ตอบได้หลายข้อ)

1. เป็นผู้วางแผน
2. เป็นผู้นำการพัฒนา
3. เป็นผู้สนับสนุน
4. เป็นผู้กำกับดูแล
5. เป็นผู้บริหารจัดการ
6. เป็นผู้เฝ้าระวัง
7. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค/งบประมาณ

3.2 ขณะนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทบริหารจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือไม่ เพียงใด โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ต้องการ (1= น้อยที่สุด, 5= มากที่สุด)

ข้อ	รายการ	ไม่มี	มี				
			1	2	3	4	5
1	บริการยานพาหนะและการเดินทาง						
2	ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ						
3	ดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม						
4	จัดกิจกรรม/ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว						
5	กำหนดกฎระเบียบสำหรับชุมชนและผู้ประกอบการ						
6	กำหนดกฎระเบียบสำหรับนักท่องเที่ยว						
7	บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว						
8	บริการร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว						
9	จัดระบบสาธารณูปโภครองรับการท่องเที่ยว						
10	จัดระบบรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยว						
11	จัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวของตำบล						
12	จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว						
13	การกำหนด/ควบคุมอัตราค่าบริการ						
14	กำหนดเกณฑ์จัดสรรผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว						
15	กำหนดระยะเวลาท่องเที่ยวในพื้นที่						
16	กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว						
17	จัดให้มีศูนย์ข้อมูล/ติดต่อสอบถามให้ท่องเที่ยว						
18	จัดทำแผนพับ/การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว						
19	จัดให้มีมัคคุเทศก์ประจำหมู่บ้าน/ตำบล						
20	มีมาตรการการอนุรักษ์						
21	จัดให้มีการบริการอื่นๆเสริม (ระบุ.....)						
22	ฝ่ายปกครองมีส่วนกำหนดกิจกรรมและงบประมาณ ของ อบต./เทศบาล						
23	ฝ่ายการเมืองมีส่วนกำหนดกิจกรรมและงบประมาณ ของ อบต./เทศบาล						

ตอนที่ 4 ความต้องการในการวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว

ในข้อ 4.1 –4.3 ถ้าจะพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ท่านต้องการพัฒนาเรื่องใดมากที่สุด
ขอให้เขียนเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความที่ต้องการ (เลือกตอบข้อละ 1 คำตอบ)

- 4.1 1. ต้องการพัฒนาคมนาคมในท้องถิ่น 2. ต้องการอนุรักษ์ 3. ต้องการรายได้
- 4.2 1. ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านท่องเที่ยว 2. ความร่วมมือของประชาชน
3. ตั้งกลุ่ม/ชมรมทางการท่องเที่ยว
- 4.3 1. หน่วยงานสนับสนุนภายนอก 2. การส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาล/นักการเมือง
3. ต้องการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว
- 4.4 วิธีการบริหารจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นอย่างไร (ตอบ1 ข้อ)
1. ทำงานตามกฎหมาย
 2. ทำงานตามคำสั่ง/นโยบายของจังหวัด
 3. เป็นผู้ประสานงานกับเอกชนและประชาชนในพื้นที่
 4. เป็นเจ้าของโครงการทางการท่องเที่ยว
- 4.5 ท่านต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบใด (ตอบ1 ข้อ)
1. บริหารและจัดการเองทั้งหมด
 2. บริหารและจัดการเอง โดยมีที่ปรึกษาจากภายนอก
 3. คณะกรรมการร่วม โดยมีองค์ประกอบจากหลาย ๆ ฝ่าย
 4. ให้องค์กรประชาชนในท้องถิ่นบริหารจัดการกันเอง
 5. ให้สัมปทานกับหน่วยงานภายนอก
 6. บริหารจัดการในรูปของสหกรณ์โดยมีผู้แทนจากหลายกลุ่มอาชีพเข้าร่วม

4.6 หน่วยงาน/องค์กรใดที่ท่านต้องการให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากที่สุด
(ตอบ 1 ข้อ)

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. ศูนย์ท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัดเชียงราย
3. สำนักงานจังหวัดเชียงราย
4. สมาคมท่องเที่ยวเชียงราย
5. NGO ในพื้นที่ โปรดระบุชื่อ.....
6. อื่นๆ (ระบุ).....

4.7 ในระยะเวลา 5ปีท่านต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไปนี้หรือไม่ โปรดเขียนเครื่องหมาย / ในช่องที่ท่านต้องการ

ความต้องการ	ไม่ ต้องการ	ต้องการ		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2 - 3	ปีที่ 4 - 5
1. กำหนดคุณภาพมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว				
2. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว				
3. แก้ไขกฎระเบียบให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน				
4. ตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวจากภาคีที่เกี่ยวข้อง				
5. พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว/จัดทำแพ็คเกจทัวร์				
6. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว				
7. ศึกษาดูงานนักท่องเที่ยว				
8. ทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว				
9. จัดทำWebsite การท่องเที่ยวของตำบล				
10. จัดระเบียบร้านค้า สถานบริการ				
11. ควบคุม/รักษาความกลมกลืนของสิ่งปลูกสร้าง				
12. กำหนดมาตรฐานการบริการและราคาค่าบริการ				
13. ฟื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรม				
14. กำหนดเวลาและแบ่งพื้นที่ (Zone) ทางการท่องเที่ยว				

ความต้องการ	ไม่ ต้องการ	ต้องการ		
		ปีที่ 1	ปีที่ 2 - 3	ปีที่ 4 - 5
15. ทำข้อปฏิบัติ (Code of Conducts) ในแหล่งท่องเที่ยว				
16. จัดระบบการเดินทาง/ขนส่งร่วมกับตำบลใกล้เคียง				
17. อบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น				
18. สำรวจและศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยว				
19. ประสาน กำหนดเวลา/กิจกรรม ร่วมกับหน่วยงานอื่น				
20. ปฏิบัติด้านกิจการอนุรักษ์ในพื้นที่				
21. ให้ท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนา				
22. ทำแผนพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยว				
23. จัดประชุม/สร้างความเข้าใจด้านการท่องเที่ยว ในพื้นที่				
24. ขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ในการพัฒนาท่องเที่ยว				
25. ส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรม/ศึกษาด้านการท่องเที่ยว				

ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นอื่นๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

.....

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรม

ภาคผนวก ง

รายชื่อหน่วยงานอปท. จังหวัดเชียงราย

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
1	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย	เมือง
2	เทศบาลนครเชียงราย	เมือง
3	เทศบาลตำบลบ้านดู่	เมือง
4	เทศบาลตำบลแม่จัน	แม่จัน
5	เทศบาลตำบลจันจว้า	แม่จัน
6	เทศบาลตำบลแม่คำ	แม่จัน
7	เทศบาลตำบลสันทราย	แม่จัน
8	เทศบาลตำบลแม่สาย	แม่สาย
9	เทศบาลตำบลห้วยไคร้	แม่สาย
10	เทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน	เชียงแสน
11	เทศบาลตำบลเวียงเชียงของ	เชียงของ
12	เทศบาลตำบลบุญเรือง	เชียงของ
13	เทศบาลตำบลเวียงเทิง	เทิง
14	เทศบาลตำบลบ้านปลื้ม	เทิง
15	เทศบาลตำบลป่าแดด	ป่าแดด
16	เทศบาลตำบลป่าแะ	ป่าแดด
17	เทศบาลตำบลเมืองพาน	พาน
18	เทศบาลตำบลเวียงชัย	เวียงชัย
19	เทศบาลตำบลแม่สรวย	แม่สรวย
20	เทศบาลตำบลเจดีย์หลวง	แม่สรวย
21	เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า	เวียงป่าเป้า
22	เทศบาลตำบลแม่ชะจານ	เวียงป่าเป้า
23	เทศบาลตำบลพญาเม็งราย	พญาเม็งราย
24	เทศบาลตำบลบ้านด้าย	ขุนตาล
25	เทศบาลตำบลแม่ลาว	แม่ลาว

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
26	เทศบาลตำบลปากอ่ดำ	แม่ลาว
27	เทศบาลตำบลบ้านเหล่า	กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง
28	อบต. ริมกก	เมือง
29	อบต. รอบเวียง	เมือง
30	อบต. สันทราย	เมือง
31	อบต. แม่ข้าวต้ม	เมือง
32	อบต. ป่าอ้อดอนชัย	เมือง
33	อบต. นางแล	เมือง
34	อบต. ห้วยสัก	เมือง
35	อบต. ท่าสาย	เมือง
36	อบต. แม่กรณ์	เมือง
37	อบต. ดอยลาน	เมือง
38	อบต. แม่ยาว	เมือง
39	อบต. ดอยฮาง	เมือง
40	อบต. ห้วยชมภู	เมือง
41	อบต. ท่าสูด	เมือง
42	อบต. ป่าซาง	แม่จัน
43	อบต. ป่าตึง	แม่จัน
44	อบต. แม่ไร่	แม่จัน
45	อบต. จอมสวรรค์	แม่จัน
46	อบต. แม่จัน	แม่จัน
47	อบต. ท่าข้าวเปลือก	แม่จัน
48	อบต. แม่คำ	แม่จัน
49	อบต. สันทราย	แม่จัน
50	อบต. ศรีคำ	แม่จัน
51	อบต. เวียงพางคำ	แม่สาย
52	อบต. เกาะช้าง	แม่สาย

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
53	อบต.แม่สาย	แม่สาย
54	อบต. โป่งผา	แม่สาย
55	อบต. ห้วยไคร้	แม่สาย
56	อบต. ศรีเมืองชุม	แม่สาย
57	อบต. บ้านด้าย	แม่สาย
58	อบต. โป่งงาม	แม่สาย
59	อบต. เวียง	เชียงแสน
60	อบต. ป่าสัก	เชียงแสน
61	อบต. ศรีดอนมูล	เชียงแสน
62	อบต. โยนก	เชียงแสน
63	อบต. บ้านแซว	เชียงแสน
64	อบต. แม่เงิน	เชียงแสน
65	อบต. ห้วยซ้อ	เชียงของ
66	อบต. เวียง	เชียงของ
67	อบต. สถาน	เชียงของ
68	อบต. ครึ่ง	เชียงของ
69	อบต. ศรีดอนชัย	เชียงของ
70	อบต. ริมโขง	เชียงของ
71	อบต. เวียง	เทิง
72	อบต. ปล้อง	เทิง
73	อบต. งิ้ว	เทิง
74	อบต. เชียงเคียน	เทิง
75	อบต. ตับเต่า	เทิง
76	อบต. แม่ลอย	เทิง
77	อบต. หงาว	เทิง
78	อบต. สันทรายงาม	เทิง

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
79	อบต. ศรีดอนชัย	เทิง
80	อบต. หนองแรด	เทิง
81	อบต. สันมะค่า	ป่าแดด
82	อบต. โรงช้าง	ป่าแดด
83	อบต. ศรีโพธิ์เงิน	ป่าแดด
84	อบต. เมืองพาน	พาน
85	อบต. ป่าหุ่่ง	พาน
86	อบต. ดอยงาม	พาน
87	อบต. สันมะเค็ด	พาน
88	อบต. แม่ฮ้อ	พาน
89	อบต. ทรายขาว	พาน
90	อบต. สันกลาง	พาน
91	อบต. ม่วงคำ	พาน
92	อบต. เจริญเมือง	พาน
93	อบต. หัวงั่ม	พาน
94	อบต. ธารทอง	พาน
95	อบต. สันติสุข	พาน
96	อบต. ทานตะวัน	พาน
97	อบต. เวียงห้าว	พาน
98	อบต. แม่เย็น	พาน
99	อบต. เวียงชัย	เวียงชัย
100	อบต. เวียงเหนือ	เวียงชัย
101	อบต. เมืองชุม	เวียงชัย
102	อบต. ดอนศิลา	เวียงชัย
103	อบต. ผางาม	เวียงชัย
104	อบต. แม่พริก	แม่สรวย

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
105	อบต. ท่าก้อ	แม่สรวย
106	อบต. ป่าแดด	แม่สรวย
107	อบต. แม่สรวย	แม่สรวย
108	อบต. วาวี	แม่สรวย
109	อบต. ศรีถ้อย	แม่สรวย
110	อบต. เจดีย์หลวง	แม่สรวย
111	อบต. เวียง	เวียงป่าเป้า
112	อบต. บ้านโป่ง	เวียงป่าเป้า
113	อบต. ป่าจิว	เวียงป่าเป้า
114	อบต. แม่เจดีย์	เวียงป่าเป้า
115	อบต. แม่เจดีย์ใหม่	เวียงป่าเป้า
116	อบต. เวียงกาหลง	เวียงป่าเป้า
117	อบต. สันสลี	เวียงป่าเป้า
118	อบต. แม่เปา	พญาเม็งราย
119	อบต. ไม้ยา	พญาเม็งราย
120	อบต. เม็งราย	พญาเม็งราย
121	อบต. แม่ต้า	พญาเม็งราย
122	อบต. ตาดควัน	พญาเม็งราย
123	อบต. ปอ	เวียงแก่น
124	อบต. ม่วงยาย	เวียงแก่น
125	อบต. หล่ายงาว	เวียงแก่น
126	อบต. ท่าข้าม	เวียงแก่น
127	อบต. ป่าตาล	ขุนตาล
128	อบต. ยางฮ่อม	ขุนตาล
129	อบต. ต้า	ขุนตาล
130	อบต. เทอดไทย	แม่ฟ้าหลวง

ที่	รายชื่อ	อำเภอ
131	อบต. แม่สะลองใน	แม่ฟ้าหลวง
132	อบต. แม่สะลองนอก	แม่ฟ้าหลวง
133	อบต. แม่ฟ้าหลวง	แม่ฟ้าหลวง
134	อบต. จอมหมอกแก้ว	แม่ลาว
135	อบต. ดงมะดะ	แม่ลาว
136	อบต. บัวสลี	แม่ลาว
137	อบต. ป่าก่อดำ	แม่ลาว
138	อบต. โป่งแพร่	แม่ลาว
139	อบต. หุ่นก่อ	กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง
140	อบต. ป่าซาง	กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง
141	อบต. ดงมหาวัน	กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง
142	อบต. ปงน้อย	กิ่งอ.ดอยหลวง
143	อบต. ไชคชัย	กิ่งอ.ดอยหลวง
144	อบต. หนองป่าก่อ	กิ่งอ.ดอยหลวง